

مُعَلِّمُ السَّرِيعِ

کسب، نکاح، طلاق، بیع، و شرا، یمین، نذر، وصیت کبی معاملاتہ دافر
احکام شرعیہ ادلہ نقلیہ لریلہ بیان ایتمشدر .

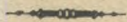

(توراتیلوب ایکنچی مرتبه باصلدی)

ناشری :

صَبَّاحُ كِتَابُ السَّرِيعِ

КАЗАНЬ.

Типо-литографія Императорскаго Университета.

1908.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيد الانبياء والمرسلين وعلى آله واصحابه اجمعين .

(بعد ذا) معلوم اولا كه بو رساله بر مقدمه و اوج مقاله اوزرينه ترتيب ايتلوب باشليچه دورت كه آيرلمشدر ، مقدمه يدي فصل وبر تتمه يه ، مقاله لر دخى متعدد فصل لرغه آيرلمقله عبادات و معاملات ه دائر احكام شرعيه نك بونده بيان ايتلگانلري رساله نك باشنده كورساتلمش فهرستى قدر بولمشدر .

مقدمه ده كسب و آگا دائر احكام شرعيه بيان قيلنور .

مقاله اولي ده نكاح و آگا دائر احكام شرعيه ، مقاله ثانيه ده طلاق و باشقهچه

مفسدات النكاح بيان ايتلوب ادلة نقليله ريله اثبات اولنور .

مقاله ثالثه ده (مسائل شتى) يعنى برى آخرينه غير متعلق اولان بر طاقم

مسئله لر مخصوص فصللره آيريلوب بيان ايتلور .

ومن الله الهداية والتوفيق !

مقدمه

وآندن فصل اول كسب نك تيوشلى بر اش اولد يغيى
وآنك نوعلرينى بيان .

كسب طلب رزق معناسنده در ، ابنای آدم نك تركك قيلمقى رزق و نفقه سينك كيلمكى ايچون الوغ سبب لردن بولوب ، بنده نك ذمه سنده بولغان اشلر نك برسیده شولدر ؛ زيرا الله تعالى بو دنيانى عالم اسباب ايتوب يعنى هر نرسهنى بر سبب ايله سببلمش اينوب خلق قيلمشدر .

بَلَدًا مَّا تَأْتِيهِ الْغُيُورُ بِقَدَرٍ مِّمَّا يَحْتَسِبُ ۚ وَإِنَّ كَلِمَتَكَ لَأَرْسُلُهُمْ وَجْهَ رَبِّكَ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۚ
 يله سبيلنمشدر و كذلك آدم بالالرينك وحيواناتنك تركليكنه و رزق لرينك
 كيلوينه ده اوزلرينك شول يولدهغى اجتهادلرى و كسبلرى سبب ايتلمشدر .
 بونك ايچوندر كه (فَابْتَغُوا عِنْدَ اللَّهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا

لَهُ الْآيَةَ) سورة عنكبوت ده (جناب حق طرفندن رزقنى طلب ايتوڭز؛ آگا
 عبادت و شكر ايتوڭز) هم (وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ) جناب حقنك فضلندن
 رزقنيزى طلب ايتوڭز) نظم جليللرى بيان بيورلمشدر . سورة جمعه ده .

درست الله تعالى (توكل) ايله امر ايلامشدر ، لكن توكل ايسه كسب نك
 فرضيتينه منافي توكلدر . زيرا توكلدن مراد هيچ بر كسب ايتماينچه هر دائم
 مسجد و خانقه لرده او طروب ، كشي قولندهغى غه كوز توشروب طمع درياسينه
 چوموب دنبانى سوميم بو دنيا عمرلك توكل ديمك توكلدر .

شونك ايچونك پيغمبر صلى الله عليه وسلم (اِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَبْغِضُ

الصَّيْحَ الْفَارِغَ) ديوب ايتكان . معناسى : (درستلكه الله تعالى آچولانادر

سلامت بولوب ده بوش يعنى اشسز و كسبمىز ياتقان كهمسهگه) ديمكدر .

دخى احاديث قدسيه دن برى بويله در (عَبْدِي حَرِيكَ يَدِكَ اُنزِلْ

عَلَيْكَ الرِّزْقَ) معناسى : اى مينم قلم (بندهم) حركتلنبر قولكنى مين سگا

رزق ايندر رمن) ديمكدر . دخى قرآن عظيمك (وَلَا تَنْسَ نَصِيْبَكَ مِنَ

الدُّنْيَا) ديمكدر . معناسى : (دنيا دن نصيگنيزى اونو طماڭز) ديمكدر . درست

الله تعالى رزاق در ، بنده سينه هيچ بر كسبمزده رزق و دولت بيورورگه قادر

ايمدوكننده هيچ شك وشبهه يوقدر . لكن يوقارى ده بيان اينلگانچه هر سبب ايله مسبب اولمشدر . مثلا بر كمسه نك بالاسى بولوغه آنك خانون آلمتى سببدر ، يوقسه الله تعالى آگا خانونسزده بالا پيرورگه قادردر ، بر كمسه الله تعالى نك شونسداى بلند قدرتينه ايمان ايتوبده خانون آلمايينچه بالا ايمد ايتسه وصوراب يورسه بزلراوك شول كمسه نك عقلينه خلل كيلگاندر ديه حكم قيلور ايدك .

ايسته بنده نك رزقى اوزينك كسبى ايله در ، بو وجهله هر كمگه كسب فرضدر ، فرضلقينه نقلى دليل لر (فَاِتَّبِعُوا عِنْدَ اللَّهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ

وَأَشْكُرُوا لَهُ . وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ) آية جليله لريله (عِبْدِي

حَرِّكَ يَدَكَ أَنْزَلَ عَلَيْكَ الرِّزْقَ) حديث قدسي لريدر .

دليل عقلى بويله كيتورلور: كشى هيچده كسب ايتمز ايسه فقيرلك ومحتاجلق حالندن باشى چقماوى لازم كيلور؛ بو صورتله ياكشى دن طمع ايتنر ، ياكه كشى مالينه قزغوب حسد وسرقه كى گناه كباقرگه ، فرداش قبيله سينك وملتداش لرينك ضررينه وانلرغه اذا وجفا قيلوغه شروع ايتنر ، بو جهتله كندوسى دنياده انواع خوارلى وذلترلر دوچار اولاجى كى آخرتك دخى الله تعالى عفو ايتمزسه انواع عذابلرله مبتلا بولاچقدردر . بناءً على هذا (الْفَقْرُ سَوَادُ الْوَجْهِ فِي الدَّارَيْنِ) عبارة جليله سى سويلانمشدر (فقيرلك ايكى دنياده يوز قاراليقى) ديمك بولور .

ياكه (مَنْ تَوَاضَعَ لِعَنِي لِأَجْلِ غِنَاهُ ذَهَبَ ثَلَاثًا دِينَهُ) حديث شريفينك مضمونى اوزره فقيرلك بايلرنى بايلغى ايجون تعظيم ايتدروب ديننك اوچسنى ايكى اولوشينك زواليه سبب بولور . بناءً على ذلك (بوكون اوله چك

میلانی، میلک بیل طوره چق کبی دنیانی قایغرتیق عمل و کسب ایتمک (ایچون تم ایچون تیوشلی اشلردنر).

الكسب اربعة انواع

یعنی کسب دورت نوعدر که آنلر: فرض، مستحب، مباح، حرام درلر.

فرض بولغان کسب: اوزینه هم باشقه چه نفقه سی واجب بولغان کسه لرگه رزقلانورغه کفایه قیلور قدر، اگر بورچی بولسه بورچین اوتار قدر طلب ایتو فرضدر، ترک ایتوچی الوغ گناهللی بولوب تیوشلی جزاسینی کوره چکدر؛ زیرا بو قدر کسب ننگ فرضلی یوقاروده غی دلیل لر ایله اثبات ایتلدیکی کبی، بو قدرده کسب ایلامزه نی درجه ذلت ده قالاچغی ده بیان قیلنمشدر.

مستحب بولغان کسب: ایزگی نیت ایله کفایت قدرندن آرتغنی طلب ایتودر. مثلا اوزیمه کفایت قدرندن آرتغنی ایله فقیر و محتاجلره یاردم ایتارم، مسجد و مدرسه لر بنا قیلورم، ایزگی وقف لر قیلورم، دین و ملت یولینه صرف ایتارم دیوب؛ نیت قیلوب آرتق کوچ و غیرت ایله بولسه ده مال طلب ایتو مستحب بولوب الله نی قدر نافله عبادت لردن افضل اولمقی مرویدر.

مباح بولغان کسب: حلال نعمتلر ایله نعمتلنو، حلال و کورکام کیوملر کیبو والله ننگ بیردکینه شکرانه ایله یاخشی آطلرغه او طرو نیتی ایله مستحب قدرندن آرتغین طلب ایتو مباح بولوب دخی دوستدر.

حرام بولغان کسب: ایزگی یوللرغه صرف ایتونی نیت قیلودن باشقه مجرد مالنی کوبایتو تفاخرلنو و تکبرلنو ایچون مال طلب قیلودر، بو ایسه مطلقا حرام بولوب الوغ جزاء و آفت لر کوروگه سببدر، (یمان بر صفة ننگ قوشلغانلقی ایچون) اما کسب فی نفسه امر مشروع و امر ممدوحدر.

اوشبو کورستلمش نوعلره مبنی اولاراق افندیمز صلی الله علیه و سلمدن

شول حدیث روایت قیلنمشدر: (مَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا حَلَالًا تَعَفَّفَا عَنِ

الْمَسْئَلَةُ وَسَعِيًّا عَلَى عِيَالِهِ وَتَعَطُّفًا عَلَى جَارِهِ لَقِيَ اللَّهَ

كَالْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ وَمَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا مُفَاخِرًا مُكَاثِرًا لَقِيَ اللَّهَ

وَهُوَ عَلَيْهِ غَضَبَانُ). حديث شريفناڭ حاصل معناسى بويلاه در: (بر كمسه

حلال بولغان دنيانى طلب قىلسه كشيمن صور اودن صاقلانو، نفقهسى واجب بولغان كمسه لى تريبه ايتو، تيره كورشيلرينه شفقت قىلو نيتيله، بوكسه قيامته الله تعالى گه بولقور، اوزىنىڭ يوزى آينىڭ اون دورتچى كېچىسى كى نورلى بولغانى حالده، بر كمسه دنيانى طلب قىلسه مجرد ماقتانو وكوبايو نيتيله، بوكسه قيامته الله تعالى گه بولقور، اللهنىڭ آچولانغانى حالده) ديمكدر.

مقدمه دن فصل ثانى

افضل بولغان كسبلر دخى بر كسب كه باشلاوچىغه شروعدن قبل تيوشلى

شرطلرى بيانده

افضل بولغان كسبلردن ايڭ برنجىسى ده تجارت يعنى صاتو آلو ايتمكدر. بوگا متعلق ادلة نقليله لوده كوب در. عقلى دليل ايسه؛ تجارت گه آرتق اهميت بيروب اشكه باشلاغان چيت قوم لردن برينى آلتغه كيتوروب، تجارتسز ياطا طورغان بر قوم ايله چاغشدروب قاراساق شونه كورلگان ايكى آرادىغى آيرمادركه بوگا هر كم مسلم بولور واوشانور.

تجارتنىڭ دنياده بوچخه آرتقى بولغان كى، ياخشى نيت هم صداقت ايله بولغانده يوم همشردده الوغ درجه لرگه ايرشدرورگه الوغ بر سبب در، بونىڭ ايجوندر كه رسول اكرم ائنديمز حضرتلرى: (التاجر الصدوق

الامين يكشر مع النبيين والصدقين والشهداء) ديه بيورمشدر.

بیت شریف ننگ حاصل معناسی بویله در: (سودا سنده طوغری وخیانتسز چلی بولغان سوداگر قیامت کوننده پیغمبرلر، صدیق لر و شهیدلر ایله برکه قوباریلور) دیمکدر. بس بو وجهله بو قدر فضیلتلی و ثوابلی بر کسب فیلمق تیوشلیدر. لکن (یا معشر التجار ان البیعه یحضره اللغو

والخلف فشو بوه بالصدقه) حدیث شریفی اوزره سوداغه یالغان سوزلر، خیانه کبی حرام اشرا قاتشدردن صاقلانو برنجی شرطدر؛ حدیث شریفنگ حاصل معناسی بویله: (ای سوداگرلر گروهسی! صاتو آلوغه فائدهسز سوزلر ویمینلر کرور، بس سز آئی صدقه ایله قاتشدریگز) دیمکدر.

افضل بولغان کسبلردن ایکنچی سی زراعت یعنی ایگن ساچوب و آغاچلر اوطرتوب کسب ایتمکدر، بونگ فضیلتی حقنده حدیث شریف بویله در (ما من مسلم یغرس غرسا و یزرع زراعا فتاکل منه طیر او

انسان او بهیمه الا کان له صدقه) صحیح البخاری. حاصل معناسی بویله در: (قایو بر مسلمان کشی، آغاچ اوطرتوب و ایگن ایگوب حاصلندن قوش، یا که آدم، یا که حیوانات آشاسه اول کشیگه صدقه فضیلتی بولور دیمکدر.

افضل بولغان کسبلردن اوچنچی سی صناعت یعنی هر تورلی هنردر مثلا یازوچیلق، ساعتچیلک، ماشینچیلق نگوچیلک، کاوشچیلک کبی اشلردر؛ بونبای اشرا پیغمبرلرده دخی بولمشدر، مثلا: آدم علیه السلام ایکمکاشی اشلامش، نوح علیه السلام بالطا اوستاسی بولمش، ابراهیم علیه السلام سودا قیلمش، ادريس علیه السلام نگوچی بولمش، داود علیه السلام تیمرچی بولمشدر.

بس بو وجهله تجارت، زراعت، صناعت ایگن افضل کسبلردن بولوب کم بولسه ده شونلردن برسی ایله کسبلانورسه الوغ اهرلی و نافلة عبادات قیلمشلردن بولور.

هر کسبکه شروع دن قبل شول کسبکه دائر بولغان احکام شر

برنجی شرطلردندر، زیرا بلنگان کسه مقسد و حرام بولغان اشرا قاتشدنر
وکشی حقلری کرتوب، بتون مالین باجراتی و حرامغه آلماشدروب، دنیاده و آخرتده
کوب تورلی آفت و ذلتلره دوچار بولوی احتمالدر.

مقدمه دن فصل ثالث

تجارت و آنک شرطلرینی بیان

تجارت دیوب سودا قیلوغه ایتولور. یالگز صاونیمگنه (بیع) دیوب، صانوب
آلونی (شرا) دیوب، صانوپینک اوزینی (باع)، آلوچینی (مشتری) دیوب
ایتورلر. صانولمش مال (مبیع) دیوب، مبیع برابرینه بیرلگان آلتون و کوش،
یا که بونلرنک تذکره لری بولغان بیلیت لر (ثمن) دیوب آنالادر.

بیع نک شرطلری اوشبولدر

۱) نچی: عقد یعنی آلم بیردم قیلشمق، یا که قولدن قولغه مبیعی و ثمنینی
بیرشمک.

۲) نچی: مبیع مال بولمق یعنی اشکه یاراقلی و قیمت ایاسی نرسه بولمق در،
بو جهته اشکه یاراقسز چرگان نرسه لرنی، اولاکسه و تیزاک کبی نجس نرسه لرنی،
بوغاز قانی کبی هیچ فائده سی بولماغان نرسه لرنی صاتمق باطلدر.

۳) نچی: مبیع ایله شرعا سودا درست بولمق یعنی حرام و مکروه بولمامق در،
بو جهته خنزیر و آنک اجزاسیله دخی خمر و باشقه ایسرتکچ نرسه لرایله سودا
درست توکلدر. دخی آدمک اجزاسیله سودا اصلا درست توگل، حرام و بیع باطلدر.

۴) نچی: باع مبیعی مشتریگه نزاعسز طابشر و غه قادر بولسون، بو جهته
هواده غی قوشنی، صوده غی بالقنی، صارق اوستوندگی یوننی، صغر جیلمنده گی
سوتنی صاتمق درست توکلدر، بیع فاسد و باطلدر.

۵) نچی: بیع ده شرط فاسد قوشماز سزلق در؛ مثلا باع فائده سیننه، یا که مشتری

مراجعة: آلمان بهاغه بر مقدار فائده تعیین قیلوب، (تولیه) دیو صاتمقدر؛ خیانه ویالغان فاتشدرماو شرطی ایله هر ایکسی درستی مبادلہ: سودا و کسب طریقی ایله بر مالنی ایکچی مال برابرینه آلماشدرودر، شرط فاسد قوشلماغان صورتده، شرعا درستدر.

بیع سلم: ثمننی حاضر آلوب، ممیعنی سوگره طابشر اچق بولودرکه تبوشلی شرطریله آئنده بیان اینلور.

بیع من یزید: کوب کشی آراسندن کم بها آرتدرسه شوگا صاتامن دیوب صاتودر، بوده شرعا درستدر.

بیع موقوف: بر کشی ایکچی کشینک مالین آنک رخصتندن باشقه صاتویدر، بوده شرعا درست. بونده حکم شولدرکه؛ بلگانندن سوگره مال ایاسی راضی بولسه صاتو درست بولور، راضی بولماسه بیع فاسد بولور.

بیع شرکت: یعنی اورتاق بولوب سودا قیلودرکه شرعاً درستدر؛ لکن آنک بر قدر نوعلری باردرکه آنلرنی ده بلمک لازم. آنلر: اؤلا شرکت ایکی تورلی بولوب بری (شرکت ملک) وبری (شرکت عقود) دیه تسمیه اینیلده. ایکی کمسه بر نرسهنی وارث بولوب آلورلر، یا که صاتوب آلورلر، بو ایسه (شرکت ملک) دیوب آتالادر، بو شریکلردن برسی آخیرینک الوشنده امرندن باشقه تصرف قیلووی درست توکلدر. (صورة مسئله نیچک؟)

شرکت عقود: دورت تورلیدرکه آنلر: (شرکت معاوضه، شرکت عنان، شرکت صنائع، شرکت وجوه) در.

شرکت معاوضه: حر، عاقل، بالغ بولغان ایکی مساماننک مالده، تصرفده هم دینده برابر شریک بولوب اش قیلولریدر.

شرکت عنان: ایکی کمسهنک مال قوشوب شریک بولوب اش قیلولریدرکه گرچه برینک مالی کوب، آخیرینک آزراق بولسهده، یا که برینه فائده آرتغراق بولوب دیگرینه آندن کیمراک بولسهده شرعا درستدر (مسئله؟)

صناعات: ایکی هنر ایاسینگ شول هنرلریله اورتاق بولوب اش
 یئدرکه شرعا درستدر. ایکی تگوچینگ، ایکی بویاچینگ، ایکی تیمرچینگ
 اورتاق بولوب اش کوردلری شرکت صناعات نامنده بولادر.

شرکت وجوه: شریکلرنک ماللری بولماینچه باری انابت و آبروی ایله
 مانوب آلوب کسب ایتولری بو نوعدن در (صورة مسئله؟)

اجاره: بئرنسهنک ذاتی ساتولماس، بلکه آندن حاصل بولغان فائده نیگنه
 مانودر، بوده شرعا درستدر، جمیع شرطلریله مقدمه نك تمه سنك بیان ایتلور.

مقدمه دن فصل خامس

نسیئنه و آنک شرطلرینی بیان

مالنی حاضر بیروب ثمننی سوگره آلو نسیئنه نامنه درکه شرطلری بولردر:
 بریسی: ثمن تولوونی معین بولغان بر وقت غه تعیین قیلودر، معین
 بولماغان وقتغه تعیین ایتلسه درست توکلدر، مثلا قار یاوغاچ، آشلق یتوشکاچ،
 دیه وقت تعیین قیلسه لر، بونده نسیئنه نك شرطی طابولماغان بولادر.

ایکنجی سی: نسیئنه ده مبیع برابرینه شول مبیع نك مثلی، یا که جنسداشی
 بیلرورکه شرط ایتلماس! زیرا بو وقتده رباء نساء طابولادر، بو ایسه شرعاً حرام در.
 مثلاً: اون پوط آرشنی بر مقدار سوگره معین بر وقتده اون پوط آرش آلو
 شرطیله بیره سه بو درست توکلدر، رباء نساء در، چونکه مبیع جنسی و مثلی برابرینه
 بولدی. یا ایسه اون پوط آرشنی اون پوط بغدادی برابرینه نسیئنه قیلسه ده بوده
 درست بولماز، زیرا بوندک مبیع جنسی برابرینه بولماسه ده قفرده مثلی برابرینه
 نسیئنه قیلنمشدر، بغدادی ایله آرش کیراک ورنک و کیراک کیمه تشبیه اش درلر
 باشقهچه ده بو طوغریله صورة مسئله لرینی قیلوب قاراگز!

رباء

درهم ربا یا کله الرجل وهو يعلم اشد من ستة وثلاثين

زنیة) حدیث شریفی دخی (وَأَحْمَلُ اللَّهِ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ اسِرَّ

کریسدر ننگ نغای اوزره ربا اشد حرام و گناه کبیره دندور. حدیث شر

حاصل معناسی بویله در: (ربادن بولغان بر درهم که، آدم آنی بله طوروب
 أشار، اوطوز آلتی زئادن یمانرا قدر) دیمک اولور.
 رباء نساء، رباء فضل دیمکه ربا ایکی قسم بولادر؛ رباء نساء نرسه ایدیکلی
 معلوم بولدی. رباء فضل بر نرسنی اوز مثلینه برسی آرتق بولمغه صانودر. مثلا:
 اون پوط بغدادی فی اون بر پوط بغدادی برابرینه بیرو کبی، نسیئه بولماسه ده.
 اما نسیئه بولماینچه بیرلگانک مبیع ننگ جنسی بولماز ایسه اول وقت بر طرفی
 آرتق بولسه ده درستدر، ربادن بولماز، چونکه رباء فضل ننگ طابلووی ایچون
 مالنگ جنسداش هم قدرده بر طرفی آرتق بولمقی شرطدر، سو جهتله اون
 پوط آرشنی اون بر پوط یا که آرتغراق، صولی برابرینه بیرو درست بولادر،
 زیرا آرش ایله صولی جنسداش توگلدر لر. جنسداشی بولغان نرسه ده یاخشیلق
 ناچارلق اعتبار ایتلماز، بناء علی هذا بش پوط یاخشی آریانی آلتی پوط ناچار
 آریاغه صانو درست توگلدر. هکذا جنسداش نرسه لرنی مثلی برابرینه صانشقانک
 بر طرفی آرتق بولماسه درستدر، ربادن بولماز اما نسیئه قبلغانک آرتق بولماسه ده
 رباء نساء هم حرام بولور.

قرض

بر نرسه ننگ مثلین آلمتیجی بولوب بر کشی که کوتار که بیرگانده وقت تعیین
 ایتلمزسه بو اش (قرض) نامنک بولوب شرعا درستدر، وقت تعیین ایتلمسه
 نسیه که صانو به لغانلقدن رباء نساء متصور بولوب درست بولماز. و اگر مستلماغه
 یارده ایمنک نیتیه بولسه صدقه نافله دن افضل بولغان عبادتن معبود بر عملدر.
 وزنی هم کیلی نرسه لرده هم تفاوتی بولماغان صانلی نرسه لرده قرض درست
 بولادر؛ بس یمورقه کبی لرده صان برله ده قرض جائزدر.

قرضغه آلچی کسه مدیون دیوب آنالادر. قرضغه بیروچی کسه قرض
 آرقاسنک مدیوندن هیچ بر وجهله فائده لنوی درست بولماز ربا حکمنک بولور.

معلم مدیون باشقه وقتده بولماغان فائز لرینی تیکرسه قرض ایچون صانالوب
 نۆه بولور. قرضده مدت اولمدیغندن بیروچی کشی قای وقتده بولسه ده
 مدیوندن صوراب آلورغه حقیقیر، اوشنداق مدیونگه صورایان وقتنده تولوی
 لازمدر. اما نسیئه بولای توگلدر، اگر مدت طولارغه بر ایکی گنه کون بولسه ده
 همانک مدیون استاسه بیرمی وتولامی طورورغه قادردر. (صورة مسئله سی؟)
 مگر مدیون مدت طولغانچی وفات ایتسه مدت ساقط بولوب، بیروچی کمسه
 استاگان وقتده وارث لرندن صورارغه قادر بولور.

مقدمه دن فصل سادس

بیع سلم بیاننده در

ثمننی حاضر بیروب مبیعنی بر مدت سوکوره آلو (بیع سلم) نامنده بولوب
 تیوشلی شرطلرینه طوغری کیلورسه شرعا درستدر.

۱ — مبیع ننگ نرسه ایدو کینی، صفتینی هم مقدارینی نزاع بولماسلف ایتوب
 بیان قیلماق.

۲ — مبیع برابرینه بیروله طورغان ثمن ننگ مقدارینی بیان قیلماق.

۳ — مبیعنی طابشر و وقتین بیان قیلماق هم نسیئه ده کی کبی معین بر
 وقتغه تعیین قیلماق.

۴ — اگر مبیع آغر بر نرسه بولسه طابشر و اورنینی بیان قیلماق.

۵ — وقت عقد دن تسلیم وقتینه قدر مبیع حاضر بولماق.

۶ — ثمننی شول مجلسده قبض قیلماق در.

۷ — بائع ننگ ثمن بدلینه، یا ایسه مشتری ننگ مبیع بدلینه ایکنچی بر

نرسه نی آلا و چیلقلری شرطدر. پس شول یدی شرطیله بیع سلم جائز بولور.

سلم ننگ آزمونی بر آیدر، بعضیلر اوچ کون دیوبده ایتمشلدر. سلمده

مدت طولغانچی بائع وفات ایتسه مدت ساقط بولوب، مشتری استاسه، وارث لر ننگ

قالغان مال دن حاضر طابشر مقلری لازمدر.

اگر عقد مجلس ننگ ثمننی قبض قیلماسه لر، شول حالک آیرلسه لر، سلم فاسد

بولور. ابللی صوملت نرسده سلم ایتوب شول مجلسک اوطوز صومین
قالغان یکر می صومینی ایکنجی وقت بیراچک بولوب آیوراسه لر، بیرلگان اوط
صومنده سلم بولور، قالغاننده سلم بولماز.
شونده بیان ایتلگان یدی شرطه طوغری کیلماگان مسئله لر بیع سلم دن
بولمازلر. (معلم افندی بو طوغری ینده کوب تورلی صورت مسئله لر کورساتور...).

مقدمه دن فصل سابع

تجارت که دائر احکام شرعیه بیانده

آنلر: خیار شرط، خیار رؤیة، خیار عیب، خیار تعیین هم اقاله در.

خیار شرط:

بیع ده بائع، یا ایسه مشتری، یا که هر ایکوی اوج کونگه، یا کیمگه شول
بیع ده اختیار شرط قیلسه لر شرعا جائز بولوب (خیار شرط) دیه آنالور. شول
مدت ایچنده بیعی بوزغان کشی ایبداشینه بلدرمک کیراک، اگر بلدرماسه
مدت اونگان بولسه رضاسی ثابت بولور. اختیار بائع طرفنده بولسه مال هنوز
بائع ملکنده بولور، گرچه مشتری قبض قیلغان بولسه ده، بو وجهله مذکور مدته
مال مشتری قولنده هلاک بولسه آنالغان ثمن معتبر بولماس، مشتری یالگز قیمتینی
تولار، اگر اختیار مشتری طرفنده بولسه بو وقت بائع ملکندن چقار مشتری
ملکینه کرمای طورور، شولوق مال مشتری قولنده هلاک بولسه آنالغان ثمنی
تولوی لازم بولور، قیمتینی گنه توگل. (صورة مسئله نیچک؟)

خیار رؤیة:

بر مالنی کورمایچه تل برله یا که اشاره برله بیان قیلنوینه فاراب آلاچ
کورگاننک صوگنده مشتری شول بیعی بوزارغه اختیار لیدر، گرچه مبیع ده عیب
بولماسه ده، بو (خیار الرؤیة) دیوب آنالادر. اما نرسه خواجه سی اوز نرسه سینی
کورمای ساتسه ده کوروب ساتقان حکمنده در، بائع غه خیار رؤیة بولماز، اگر بائع
مبیعی مشتریگه کیتوروب بیرسه مشتری رد قیلماز. ایمدی بو وقتله ده رد قیلماق

مقد قبلغان اورنغه شول مبيعنى ايلتوب بائع غه طابشرمقى لازم بولور.
(مسئله نېچك؟)

اوزرنده اختيار بولغان كهمسه كور ووندىن قبل شول مالنى ايكنچى بر كهمسه گه
مانوى درستدر، لکن بو آلوچيغه اختيار بولماز. رؤيه ده مقصود يرين كورو
مغبردر، بو جهتله بر كهمسه بر مالنى آلغانك مقصود يرينى كورگان بولسه، باشقه
يرلرنى كورمگان بولسه ده آگا اختيار بولماز؛ اوشنداق بر كهمسه آلا طورغان
مالينك مقصود يرينى كورمگان بولسه گر چه باشقه يرلرنى كورگان بولسه ده آگا اختيار
بولور. (بو مسئله لرنك صورتى نېچك؟)

خيار عيب :

مشرى آلغان مالندن بائعه وقتك بولغان بر عيبنى طابسه، آلغان وقتك
بلمگان بولسه شول مالنى قايتاروغه اختياري باردر، بونى (خيار عيب) ديورلر.
اگر عيبنى بلمگان دن سوگرده شول مالده عادتجه تصرف قيلسه اول وقتك راضى
بولغان بولور، قايتارو اختياري بتار. اما اوز قولنده عيبلنگاندىن سوگره غنه
بائع وقتك بولغان عيبنى ظاهر بولسه بو وقت قايتاروغه اختياري بولماسه ده
نقصانينى بائعدىن آلورغه، ياكه عيبنى ايچون بهاسينى كيموتدررگه اختياري بولور.
طعام آلوب آشاغانك سوگنده عيب قديمينه مطلع بولسه امام اعظم قاشنده
تولتورگه ده اختياري بولماز، اما امام محمد قاشنده اختياري بولور.

خيار تعيين :

ايكى يا اوچ دانه نرسه دن برسيني اوچ كور ايچنك خوشلاب آلمق ايچون
اختيار شرط قيلودر، شرعا درست بولوب بوگا (خيار تعيين) نامى بيرلشدر.

بونده شرطلرى شونلدر :

- ۱ — هر قايسينك بهالرى اتالغان بولسون.
  - ۲ — سايلاناچق نرسه اوچدن آرتق بولماسون.
  - ۳ — آرادن برسيني بيلگيلاوشول اوچ كون ايچنده بولسون.
- (صورة مسئله نېچك؟)

اقاله

قیان بیعی قایتارشقی و بوزشقی اقاله نامنده در. بائع و مشتری نك رضاقلری حاصل بولور، بائع نك مثلینی هم بتونلاینی، مشتری دخی مبیع نك اوزینی قایتارشقیلری شرطدر؛ اگر مبیع کیموگان بولسه قالغان قدرنده ده جائز بولور؛ اما آرتدروب بیرمکی یا که مبیع بتون حالنک نمننی کیموتوب آلمقی اصلا درست بولماز. اگر اقاله مسلمان آدمنك اوتنوی بوینچه هم آنی قزغانغانلقدن بولورسه بو وقت (مَنْ اَقَالَ مُسْلِمًا بِبِعْتِهِ اَقَالَ اللهُ تَعَالَى عَشْرَةَ

یومَ الْقِیَامَةِ) حدیث شریفینك مفادینچه اقاله ایتوچی الوغ اجرلر ایله مأجور بولاچقدر. حاصل معناسی بویله در: (برکمهسه مسلمان آدمنك بیعیسینی قایتارسه الله تعالی قیامت کوننده اول بندهنك گناهلرینی یارلارار) دیمکدر.

مقدمه نك تتمه سی

اجاره و بیوع مکروهه بیاننده

اجاره: بر نرسه نك فائده سین صاتوردر که شرعا درست بولمقینه رعایه سی لازم بولغان شرطلری باردر، اگر شول شرطلرغه طوغری کیلمز ایسه اجاره صحیح بولماز. اجارهنك مثالی خانه نی ایچنک طورورغه، کیوم فی کیوب فائده لنورگه، قورالنی استعمال ایتوب فائده سین کورورگه بیرو کبی در.

اجاره ده رعایه سی لازم بولغان شرطلر:

۱ — اجاره گه بیرلگان نرسه نك فائده سی معلوم بولو.

۲ — فائده لنو مدتین بیان ایتو. (مثالی فی کبی ؟)

۳ — فائده برابرینه قویلغان اجره معلوم بولو.

۴ — اجره، مقصود بولغان هم نرسه نك عرفده بولغان فائده سی ایچون بیرلسون!

۵ — اجره اجاره گه بیرلگان نرسه نك اوزندن حاصل بولغان نرسه بولووی

شرط ایتلماسین!

— بر نرسه نڭ ذاتى اجاره گه آلنماز سزلق .

اجاره گه دائر مسئله لر

برنجى : شول صاندى نڭ ايچنك بولغان نرسه نى اوج آى فائىدلى نورگه سيگا اون صوم برابرينه بيردم ديگياج ، صاندى قده نرسه اولدى يغينى بلمدىكى حالده ايتولمىش كمسه راضى بولوب آلسه ده بواجاره شرعا فاسد بولادر ، زيرا بونده صاندى قده نى نرسه نڭ ذاتى ده جنسى ده بيان ايتلمىدىكى ندىن . برنجى شرط بولمادى ، اگر بر نرسه نڭ جنسى گنه بيان ايتلسه ده آنڭ فائىدى بيان ايتلگن بولادر ، مثلا شول آطنى اجاره گه بيردم ديو كى ، زيرا معلوم كه آطنڭ فائىده سى جيگور ، ولو بوسى ايتلماگان بولسه ده اجاره نڭ شرطى طابولغان بولور .

ايكچى : مين سيگا شول آطنى مجرد سرايگده طوتو ايچون ، يا كه شول كيومنى خانه گده آلوب طورو ايچون بش صوم برابرينه فلانچه مدتكه بيردم ديسه هم آلوچى قبول ايتوب آلسه بوده اجاره دن بولماز ، زيرا بونده دورتچى شرط طابولمادى ، آطنڭ فائىده سى جيگو ، كيوم نڭ فائىده سى كيودر كه سرايىك طوتو ، خانه ده آلوب طورو ايچون گنه اجره بيرو لازم بولماز .

اوچنچى : مين سيني بر آى غه كيوم نڭوب طورورغه ياللادم ، خدمت حقاڭ اوزگا اوج كيوم نڭوڭ بولور ديسه ، يا كه مين سيني شول يكرمى ايكه كنى كوتاروب ايلتمك ايچون ياللادم ، شونلردن ايكيسى برابرنده ديسه بوده صحى بولغان اجاره دن سانالماز ، بشنچى شرط نڭ طابولمادى ايچون .

دورتچى : مين سيگا شول قويلرني بيردم اوستىدىن يونلرن آلوب فائىده لنورگه ، يا كه شول بولوننى بيردم بچانين جابوب آلورغه ، يا كه شول كولنى بيردم بالقلرين طوتوب فائىدلى نورگه ديسه بواجاره ده صحى بولماز ، بونك اجاره گه بيرلگن نرسه لرنڭ ذاتى آلندقى جهندن آلتنچى شرط طابولماغان بولادر . ايمدى بوند اى طوغريلر ده بو طريقه تجويز ممكن :

مثلا معين مقدار بر بولوننى معين مقدار طورورغه يا كه شونك ياتورغه بيورور ، شونده بولغان بچاننى آلوچيغه مباح ايتهر ، كولنى دى قوينوب فائىده لنو

ایچون پیروور بالقلرنی مباح ایتهر ایشته شول طریقہ تجویز ممکن اولور

بیع ده مکروه بولغان اشئر :

۱ — جمعه کون اوّلگی اذان قیلنغاچ ایتلگان سودا.

۲ — نجش یعنی مشتری نی قزقدرو ایچون اوچنچی آدمنگ کیلوب بها آرتدروی.

۳ — بائع مبیعی آنده بولماغان صفتلر ایله ماقتاوی.

۴ — بائع و مشتری کیلشکان دن سوگره اوچنچی آدم کیلوب مین اوچسزراق صاتم، یا که مین قیمتراك آلام دیوب عقنی بوزمقی در.

۵ — احتکار یعنی بار آشلقنی جیوب بها کوتارلسون ایچون صاتمهای طورودر (اوز زراعتندن حاصل بولغان آشلقنی صاقلاوده گناه یوقدر).

۶ — آچلق و قتلرنده اوز یرکده محتاجلر بولا طوروب آشلقنی یا غاغه صاتودر.

۷ — اگر شهر خلقینه یا که بازار بهاسینی بلمای آلد انوب صاتوچینک اوزینه ضرر کیلوردای بولسه چیتدن کیله طورغان آشلقلرنی قارش باروب آلودر. بس شول اشئر جمله سی مکروه عمللردن بولوب بیعی بوزوشاسه لر گناهی بولورلر.

مقاله اولی نکاح بیاننده

بو دخی مقدمه کبی یدی فصلنی متضمن در

فصل اول

نکاح و آنک عقلاً و نقلاً تیوشلی بر اش اولدیغینی بیان.

نکاحنک لسان شرعاً معناسی (عقد خاص موضوع محل الوطی) درکه خاص

بولغان بر عقد درکه، آنک سبیلی وطی حلال اولور دپمکدر.

دین و دنیا مصاحت لرینی دخی اللهنک قللرینی و رسول اللهنک امتینی

(۲) معلم افتدی بونده شول روشه کوب تورنی مثالله کیتروب شرطلرغه طوغری کیلوب کیلمدیکنی شاگردلردن صوراب اچاره مسئله لرینی آنگلاتورا

یتو کبی بر طاقم سبیللری مشتمل بولد یغندن عقلاده تیوشلی بر اشدر.

(فَانْكُحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَثْنِي وَثُلْثَ وَرُبَاعَ) آیه

کریمه سینه دخی (تَنَّاكُحُوا، تَوَالِدُوا، تَكْتَرُوا فَاِنِّي اُبَاهِي بِكُمْ الْاُمَمَ

يَوْمَ الْقِيَامَةِ (۱)) دخی (النِّكَاحُ سُنَّتِي فَمِنْ رَغِبٍ (۲) عَنْ سُنَّتِي

فَلَيْسَ مِنِّي) حدیث شریفلرینه بناءً شرعاً دخی تیوشلی و امر ممدوح در.

اگر شهوت غالب بولوب، حرام غه توشمک خوفي بولسه اول وقت نکاح

واجب بولور. اما خاتون حقین ادا قیلو دن قورقسه، یا که ظلم قیلماق خوفي بولسه

اول وقت نکاح مکروه بولور.

مقاله اولی دن فصل ثانی

محرمات فی النکاح = یعنی نکاحی حرام بولغانلری بیان

برینک آخرینه نکاحی حرام کسهلر یکر می بردرکه ییسی نسباً یعنی نسل

وقرنداشلق سبیلی بولورلر، ییسی رضاعاً یعنی چیت خاتوننک سوتین

ایمو سبیلی حرام بولورلر، دورتسی مصاهرة قاینشلق سبیلی حرام بولورلر،

ایکیسی جمعا، بری ده کفرا حرام بولورلر.

(۱) بعضیلر «بکم» دیوب اوقد قلری کبی «بکم» دیوب اوقیانلرده باردور.

اول وقتده املرنک کو بلگی ایله معناسنده بولادر. لکن «بکم» دیوب اوقو

شائع و مقبولره کدر.

(۲) رغبة کلمه سی (عن) ایله استعمال ایتولسه، یوز دوندر و، اعراض ایتو

معناسنده بولوب، (فی) ایله استعمال ایتولسه، فزغو، میل ایتو معناسندادر.

نسبا حرام بولغان یدی کەمسەلەر بونلردرکە شوگا دلیل بولغان آیتە کریه
تفسیرنەك جملەسى کورسانولە در . (سورە نساء)
اَسْتَعِيْنُ بِاللّٰهِ : حَرِيْمَتٌ عَلَيْكُمْ عَنِ سِرْنٰكُ اوزو يېكزگە حرام قىلىندى:

۱- اَمِهْتِكُمْ اوز آنالرىكز!

۲- وَبَنَاتِكُمْ دىنى اوز قزلرىكز!

۳- وَاخْوَاتِكُمْ وَقز قزنداشلرىكز!

۴- وَعَمَّاتِكُمْ وَاَنَاكُز ايله برطوغمە قز قزنداشلرىكز!

۵- وَخَالَاتِكُمْ وَاَنَاكُز ايله برطوغمە قز قزنداشلرىكز!

۶- وَبَنَاتُ الْاٰخِ دىنى اير قزنداشىكزنىك قزلرى!

۷- وَبَنَاتُ الْاُخْتِ دىنى قز قزداشىكزنىك قزلرى دىمكىدر .

رضاعا حرام بولغانلرى

۸- وَاَمِهْتِكُمُ اللَّائِي اَرْضَعْنَكُمْ دىنى سرگە سوت ايمزگان آنالرىكز

حرام بولدى .

۹- وَاخْوَاتِكُمْ مِّنَ الرِّضَاعَةِ دىنى ايمودن بولغان قز قزنداشلرىكز

حرام بولدى دىمكىدر .

رضاعا دىنى: بنت، عمە، خالە، بنت اخ، بنت اخت حرام بولمىقلە مجموعسى

دىنى یدی بولور .

مصاهرة یعنی قاینشلق سببلى حرام بولغان دورنيسى:

۱- ام زوجته - یعنی خاتونىنىك آناسى، كىراك خاتونىغە وصول بولسون

وكىراك بولماسون .

۲ — بنت زوجته - یعنی خاتونینک قزی، اگر خاتونغه وصول بولغان بولسه؛
 اما وصول بولماغان بولسه اول وقت آناسینی طلاق ایتوب قزینی آلسه ده
 جافز بولور .

۳ — حلیة ابنه - یعنی صلی اوغلینک خاتونیدر .

۴ — منکوحه ایبه - یعنی آناسینک نکاحلمشی حرام بولور . حاصل کلام
 اوگای آناسی، کیراک آناسی آتی وطی قیلغان بولسون، کیراک بولماسون .
 جمعا حرام بولغان ایکسی :

۱ — جمع بین الاختین - یعنی برسین ایر، ایکنچیسین خاتون فرض قیلوب
 قاراغانده آرالارنک نکاح صحیح حاصل بولماز ایکی قز قزنداشنی جمع حرام در .
 ۲ — الزیادة علی الاربع - یعنی دورت اوستینه ینه آرتدرو حرام در،
 کم فی بولسه ده .

کفرا بولغانی

مؤمن ایله کتابیدن غیر خاتوندر، آنلرنی نکاح صحیح بولماز .

یوقاری باغی آیه کریمه ننگ آخری بولغان (وامهات نسائکم وربائبکم

اللاتی فی حجورکم من نسائکم اللاتی دخلتم بهن فان لم تکنوا

دخلتم بهن فلا جناح علیکم وھلائل ابنائکم الذین من اصلابکم

وان تجمعوا بین الاختین الا ما قد سلف ان الله کان غفوراً

رحیمًا) قول شریفلر ایله شول کورستدیکمز کیمسه لرنگ نکاحلری حرامقلری
 بیان ایتلمشدر .

دخی :

اوزی ایله زنا قیلغان، یا که شهوت ایله فرجین کورگان بر خاتوننگ قزینی

وآناسىنى نكاح حرام بولور. اوشنداق بىر خاتون بىر ايرنى شهوت ايله
 ايل ايرنىڭ آناسى هم اوغلى بوخاتونغه حرام بولور. وبو شهوت ايله طوتمو
 سببلى بولغان حراملىق ياكلىش لىق ايله طوتقانده حاصل بولور، مثلا بىر خاتون
 يوقو آراسىندە ياكلىش ايرىنىڭ اوغلىنى شهوت ايله طوتسه ايرىنە حرام بولوب
 آورلور، ياكە اير؛ خاتونى فرض قىلوب كىلىنىنى شهوت ايله طوتسه كىلىنى
 اوغلىنە حرام بولور.

مقاله اولى دن فصل ثالث

رضاع بيانده:

رضاع لغتده صورمق در، شرىعتده مدت مخصوصده يعنى بالاغه ايكي ياش
 يارم اولمىقى حالده بىر خاتوننى ولو بىر كره گنه بولسون ايموب آندە حرمة
 رضاعيه وآنالىق ثابت بولمىقىدر، شول مدت اىچىنك بىر بالا بىر خاتوننىڭ سوتىن
 ايمسه (يَحْرُمُ مِنَ الرِّضَاعِ مَا يَحْرُمُ مِنَ الْوَلَادَةِ) حديث شريفنىڭ
 مفهومىچە نسبا بولغان صورتنە حرام بولاچق كىسەلر جملەسى حرام بولوب آورلورلر،
 بىرىنىڭ آخىرىنە نكاحى صحىح بولماز.

رضاع ايمسه شرىعتە اسلامىيەدە درست بولوب، قبل الاسلام دخى عربلر آراسىندە
 شايع بولغان عادتلردىن. لىكن كوركام خلقلى خاتوننى اختيار قىلو تىوشىلدىر.

رضاع غە دائىر بىر قدر مسائل

۱ — بىر خاتون ايكي ياش يارم دن كىم بىر قز بالانى ياكلىشقىنە بولسەدە
 ايمزگان بولسە شول قزنى اوسكاندىن سوڭرە ايمزگان خاتوننىڭ ايرىنە نكاح
 درست توگل (نى اىچون؟) اوشنداق شول خاتون شول قزنى اوزىنىڭ اوغلىنە
 آلوب كىلون ايتووى درست توگل (نى اىچون؟) دخى شول خاتوننىڭ انسىنەدە
 شول ايمگان قزنى نكاحلاو درست توگل (نى اىچون؟) (۱).

(۱) بس معلم افندى بونده شول طريقە مسئلهلر كىتوروب نى اىچون عدم
 جوازن شاكردلردن ايتىروب آنلارنىڭ ذهنلرىنى اوتكارور!

ب — بر خاتون رضاع مدتک اوزىنىڭ سوتىنى صاوبوب طعامغه قوشوب
ئانسه امام اعظم فاشنده حرمة رضاعيه ثابت بولماز.

ج — اگر رضاع مدتده سوتنى صیوق نرسه گه قوشوب بیرسه غلبه اعتبار
قیلنور، سوت غالب بولسه حرمة رضاعيه ثابت بولور، غالب بولماسه حرمة رضاعيه
ثابت بولماز.

د — اگر رضاع مدتده بر بالاغه ایکی خاتوننىڭ سوتى قوشلوب اچرتلسه،
امام اعظم ایله امام ابویوسف فاشنده قايسى خاتوننىڭ سوتى غالب بولسه تحریم
اول خاتون سوتینه متعلق بولور، اما امام محمد فاشنده هر ایکسینىڭ سوتینه
تحریم متعلق بولور.

مقاله اولی دن فصل رابع

نکاحنىڭ شرطلرینی بیان:

نکاحلری بر برینه درست بولماغافلر (مهرم) دیوب، نکاحلری درست
بولغانلر (نا مهرم) دیوب آنالادر، ایمدی نکاحلری درست بولغان کیمسلرنىڭ
آرالرنده نکاح حاصل بولمقى ودرستلىكى ایچون بش شرطى باردر آنلر: عقد،
حضور شاهدین، رضاء طرفین، مهر، کفایت در. شول بش شرطنى برام برام
۲ ۳ ۴ ۵
بیان ایتلم:

۱ — عقد:

ایجاب و قبول ایله یعنی کیاوو قزنىڭ، یا که وکیل لرىنىڭ آلدیم بیردم قیلماقلری
ایله طابولا طورغان اشدر، متعاقبین یعنی عقد قیلو چیلرنىڭ اؤلگسینىڭ سوزى
ایجاب، ایکنچیسینىڭ سوزى قبول دیوب آنالادر.

بو ایجاب قبول لفظلرنىڭ هر ایکیسى اونکان زمانغه دلالت قیلا طورغان
سوزلردن بولورغه کبراک، یا ایسه برسى اونکان زمانغه دلالت قیلا طورغان،
ایکنچیسى امر لفظلردن بولسه ده عقد بولور. مثاللری: مین سینىڭ قزنى جفتلنم
دیگاندە قزنىڭ آتاسى سینگا قزنى جفتلنم ديسه، یا که برسى میگا قزنى جفتلنم

دیگانه قز آتاسی جفتلندردم دیوب جواب بیرسه ایجاب قبول تمام
 اما قزکنی میگا جفتلندورسک دیگانه قز آتاسی جفتلندردمن دیوب جواب بیرسه
 عقد بولمیدر، زیرا بونلر اونکان زمانغه دلالت قیلا طورغان سوزلردن توگولدر.
 نکاح عقدنده ایجاب قبول لفظلرینه: تزوج، هدیه، خاتونلق، نکاح، جفتلیک
 کبی سوزلردن قایسی استعمال قیانسده درست بولادر. (مثاللرینی کورسانکز!)
 کیا وایله کیلن مجلس عقدده هر ایکیسی حاضر بولسه لر اشارت برله تعیین
 ایتلسه ده عقد درست بولور، اگر آنلر حاضر بولماینچه وکیل وولیلر یکنه بولورسه
 اول وقت هر ایکیسینک اسملریله بلدرمک اگر اسملری ایله ده بلنمسدای بولسه
 آتا و بابالرینی ذکر ایله بلنرمک لازم بولور.

صورة عقد: مثلا کریم آغا سین اوزکنک قزک زیتونهنی ایلی صوم مهر
 برابرینه عبد الله عبد الرحمن اوغلینه حلال خاتونلقغه وکاله وولایه قبول قیلوب
 بیردگمی؟ سین کم عبد الرحمن آغا اوزکنک اوغلک عبد الله غه کریم قزی زیتونهنی
 ایلی صوم مهر برابرینه حلال خاتونلقغه وکاله وولایه قبول قیلوب آلدگمی؟
 دیگانه هر ایکیسی بیردم آلم دیسه لر عقد نکاح تمام بولور. (اگر باشقه شرطلری ده
 طابولغان بولسه) خطبه شرط ایماز، لکن عقدنک خطبه سوگنده بولمقی سنت هم
 ادبکه غایت موافق بر اشدر.

۲ - حضور شاهدین:

یعنی ایکی ایر شاهدنک، یا که بر ایر، ایکی خاتون شاهدلرنک مجلس
 عقدده حاضر بولوب ایجاب هم قبول لفظلرینی بر بولی ایستمکلری شرطدر.
 آیرم آیرم شاهدلر حضورنده عقد اجرا قیلسه لر درست بولماز دخی شاهدلرنک
 هافل، بالغ، حر بولمقلری ده شرطدر.

۳ - رضاء طرفین:

یعنی نکاح ایتوله طورغان یکت ایله قزنک شول نکاح غه راضی بولشمقلری
 شرطدر، اگر بر طرفقنه راضی بولمسه ده نکاح درست بولماز. یکت فی زوج
 قزی زوجه دیوب تعبیر ایته بز.

بچه نكاح رضالقي استيدان يعنى نكاحه اذن صور او ايله بلنور. اگر زوجه نكاح
ولكى نكاحى بولسه هم اذن صور او چى آتاسى، ياكه آتاسى قوشقان كشى بولسه
اذن صور اغان وقتده قزدن انكار علامتى كورنمسه شول كفايه در، رضالقينى آچق
بلد رماسه ده رضالقيندن سانالور، اما آتاسندن باشقه ولي ووكيلى اذن طلب
يئلسه، اول وقتده صراحة رضالقي شرطدر.

دخى زوجه اوئده بر نكاح كورگان بولسه اذن صور او چى كم گنه بولسه ده صريح
اذنندن باشقه نكاح تمام بولماس. هكذا زوج رضالقيده.

نكاح فضولى:

اگر بر طرف نكاح خبر نندن باشقه نكاح ايتلسه نكاح فضولى نامنك بولوب درست در.
لكن بونك حكيم شولدر كه؛ بلمى قالغانى نكاح خبر ينى ايشنكاندن سوئره رضالقي بيرسه
نكاح درست و شرعى بولوب كينهر، اگر رضالقي بيرماسه نكاح ويران بولور. نكاح وقتنك
خبردار بولا طور و بئ رضالقي معلوم بولماسه سوئره راضى بولسه ده نكاحى نكلدن سانالماز.

ع - مهر

(فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً)

آية كريمه سينك دلالتينه بناءً نكاحنك مهر برابرينه بولمقى واجب در. اقل مهر
اون درهم در كه شوندن كيم كه رضالسنه لرده اون درهم لازم بولور. اگر اون
درهم دن آرتق مهر آتالغان بولسه ني قدر بولسه ده زوجنك تولا مكي لازم بولور.
آتالغان مهرنى وقت نكاحه بيرمك لازم بولور، اگر بر قدر ينى وقت
نكاحه بيروب بر قدر يسينى سوئره غه قالد رسلر، رضالقرى ايله بولغانده
بوده شرعا درست، نكاح وقتنك بيرلگانى (مهر معجل)، قالغانى (مهر مؤجل)
ناملرنده بولور لر.

مهر معجلنى آلفانجه خاتون اوز ينى ايرينه طابشرماسقه اختيارى باردر.
اما مهر مؤجلنى ايسه نكاح باقى بولغانك زوج تسليم ايتى طور سه ده گناهللى بولماز،

زیرا آنک تسلیم وقتی خلوت صحیحه دن صورتہ طلاق ایله، یا کہ خلوت قبل بولسده زوجین دن برسی نك وفات بولووی ایله نکاح کیسلگان صورتہ دن

بوگا دائر بر قدر مسائل:

ا — مسئله: اگر برده مهر سویلایماینچه نکاح قیلغان بولسهرلر بوده شرعا درست در، زیرا بو وقت مهر مثل بیرمك لازم بولور. مهر مثل قزنك بر طوغمه لرینه قاراب بیرلور. اگر بر طوغمه لر ی بولماسه آناسینك قز قرنداش لرینك مهرینه قاراب بیرلور، آناسینك مهرینه قارالماز.

ب — مسئله: ایر مهر مسمانی یعنی آنالغان مهرنك بارچه سینى خاتونغه طابشروی یعنی آنده خاتونك حقى ثابت بولادر، آرالارنده خلوت صحیحه بولغاندن صورتہ طلاق ایتلگان صورتہ، یا ایسه خلوت صحیحه بولماسه ده زوجین دن برسی وفات ایتمکان تقدیرده.

ج — مسئله: بر قزغه یوز سوم مهر آنالغان بولسه نکاحدن صورتہ خلوت صحیحه دن الك ایر بونی طلاق قیلسه، آنالغان مهرنك یارتیسی بولغان ایللی سومینگنه بیرور (۲).

د — مسئله: هیچك مهر آنالمی نکاح ایتلگان بر خاتوننى ایری خلوت صحیحه دن قبل طلاق قیلسه بو خاتونغه متعه یعنی بر قات کیوم بیرمکلیکی لازم بولور. خاتوننك درجه سینه قاراب کولمهك، یا لوق، باش بورکانچگی کیبی نرسه لر بیرلور (۳).

(۲) وَإِنْ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنَصِفْ مَا فَرَضْتُمْ. الخ

(۳) لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ مَا لَمْ تَمْسُوهُنَّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً وَمَتَّعُوهُنَّ. الخ

سوره بقره ۲۳۶ آیتك موجبی

سوره بقره ۲۳۷ آیتك موجبی

صحيحه شولدرکه : حسا ، يا ايسه شرعا ، يا ايسه طبعا ، وطي دن مانع بولماديغي حاله خاتون ايله ايرنڭ آولاقه بولمقلري و كورشمكلر يدر .
مثلا : وطي دن مانع نرسه لر آورو ، رمضان روزه سي ، يا ايسه برسينڭ احرام لي بولمقي ، يا ايسه خاتوننڭ حيض و نفاس كوره طورغان وقتي بولمقي در . بس شونداي سببلردن برسي بولغانده خاتون ايله ايرنڭ كوروشوي صحيح بولغان خلوتدن صانالماز .

۵ - كفائت :

يعني ايرنڭ خاتونغه كفو بولمقي شرطدر ، بناً على هذا بر خاتون اوزينه كفو بولماغان بر ايرگه بارسه ولي لر ينڭ بو خاتونني آيروب آلوري ممكن در .
اما كفائت اير جانبندن بولمقدر ، خاتون جانبندن معتبر توڭلدر .
عربلر نسل و نسبك كفو بولوب بولماديغيغين اعتبارغه آلالر ، اما عجملر ايسه سلام ده ، آزادلقده ، ديانت ده ، بايلىق ده ، هنرده ايرنڭ خاتونغه كفو بولوب بولماديغيغين اعتبارغه آلالر ، بو وجهله اوزيگنه مسلمان بولغان بر اير اوزي ده تاسي ده مسلمان بولغان بر خاتونغه كفو توڭلدر ، يا ايسه اوزي ده آتاسي ده مسلمان بر اير اوزي آتاسي هم باباسي يعني آتاسينڭ آتاسي مسلمان بولغان خاتونغه كفو بولماز ؛ اما اوزي هم آتاسي دخي آتاسينڭ آتاسي مسلمان بولغان بر اير بوب آتالري مسلمان بولغان خاتونغه كفودر . آزادلقده دخي شول روشجه يورتلور .
ديانت ده كفائت شرط بولديغيغينه بناً فاسق بر اير صالحه بولغان قرغه كفو توڭلدر ، بايلىق ده دخي كفولك كيرا كليكيغينه بناً مهر معجل و نفقه ني مالك بولماغان بر اير باي خاتونغه كفو توڭلور ؛ اما مهر معجل و نفقه ني مالك بولسه باي خاتونغه ده كفو بولور .

هنرده كفائت شرط ايدى ، بناً على هذا تيري ايلاوچى ، يا ايسه چيلاك ر ياوچى بر اير اپتنيك مغازه سي طوتوچى ، يا كه اصل طاشلار ايله سودا قيلوچى ر خاتونغه كفو توڭلدر .

مقاله اولی دن فصل خامس

نکاحنک آداب و حققرینی بیان ایتهر

(مَنْ نَكَحَ الْمَرْأَةَ لِمَالِهَا وَجَمَالِهَا حُرِّمَ مَالُهَا وَجَمَالُهَا)

وَمَنْ نَكَحَهَا لِدِينِهَا رَزَقَهُ اللَّهُ تَعَالَى مَالَهَا وَجَمَالُهَا) حدیث شریفینک

مفهومی اوزره مالی کوب بولغان، اوزی چیبر بولغان خاتوننی گنه صایلاودن بیگراک دیانتی وانصافی بولغان هم نسب جهندن معتبر بولغان خاتوننی اختیار قیلیم در؛ حدیثنک حاصل معناسی بویله در: (بر کمسه خاتوننی مالی وجمالی ایچونگنه نکاحلانسه مالندن وجمالندن محروم قالور وبر کمسه خاتوننی دیانتی ایچون نکاحلانسه الله تعالی اول کشیگه خاتونینک مالینی وجمالینی ایرشدرور) دیمکدر.

الوغلر ایتمکانلر خاتون ایردن دورت اورنک کیم بولسون ودورت اورنک ایرندن آرتق و اوستون بولسون دیوب. ۱- یاشک، ۲- بویک، ۳- نسبک. ع- مالک خاتون ایرندن کیم بولسون، اما ۱- کورکاملکده، ۲- ادبه، ۳- خلقده، ع- تقوالقده خاتون ایرندن آرتق بولسون!

آرتق اوزون، یا که آرتق تبانهک خاتوننی اختیار قیلیم، ادبسن و فاحشه خاتوننی اختیار قیلیم، یاش بولا طوروب قارچقنی، یا ایسه قارت بولا طوروب یاش بر قزنی اختیار قیلیم، غیبت سویلاوچی و کوب کولوچی خاتوننی اختیار قیلیم نکاحنک آدابندن خارج اشلردر.

باکره قز آلمق، آلو نیتی ایله نکاحدن اوّل قزنی قارامق و کورمک. مهرنی آرتق قیلما سزلق، کیلون و قودالر قوطلاب ریاسز هدیه لر بیرشمک، نکاحنی آشکاره قیلیم، و جمعه کونی کبی مبارک کونلرده قیلیم، طوی ایتوب قرداش قبیلهنی طعاملاندرمق، تفاخر و اسراف دن باشقه طوی مجلسلری باصامق نکاحنک آداب و حققریندر.

مقاله اولی دن فصل سادس

نکاح سبیلی زوجین آراسنده ثابت بولغان اشلرنی بیان ایتنر

زوج نڭ زوجه اوزرنده بولغان حققری:

خاتون ایرینڭ هر بیورغین طڭلار ، ایرینڭ رخصتندن باشقه بر اشک قیلماز ، اذنسز خانه سندن چغوب یورماز ، هم اوز خانه سینه ایرینڭ اذندن باشقه قوناق کرتیز و آنلرغه یعنی کیلگان قوناقلرغه ایرینڭ رخصتندن باشقه طعام بیرمز ، گرچه اوزینڭ قوند اشلری بولسه ده ، (مگر آنا آناسینی هفتقه ده بر کره ، باشقه محرم قوند اشلرینی یلده بر کره ایرینڭ رخصتندن باشقه ده خانه سینه کرتیمکی جافزدر) اوز بالاسینی هم ایرینڭ بالاسینی و باشقه چه ایرینڭ یاقلرینی (الوغلار ، ایرینڭ مالندن رخصتندن باشقه صدقه ده بیرمز ، زوجینه تیوشلی خدمتلرنی ، و عرفه خاتونلر اشلی طورغان خانه ، ایچنده گی اشلرنی اشلر (آش پشرو ، خانه فی جیوشدرو ، کیوم یوو ، یاماو نگو کبی اشلردر).

خاتون نڭ ایر اوزرنده بولغان حققری:

ایر خاتونینی اوزلرینه موافق درجه ده نفقه لندرور هم کیوندرور ، یاتمق طورمق و نرسه لرینی قویمق ایچون مخصوص اوزنلرینی حاضرلر ، اسراف بولماسدای قدرده صارانلق قیلماز . برده عیبی بولمدیغی حالده اورشماز ، شلتله مز شرع شریف که مخالف اشلرینه اصلاراضی بولماز ، شرع غه مخالف اشلری کورنمدیکی حالده برده یوقدن خاتونینه به یلانوب آنی رنجتمز ، خاتونی اوزینه ضرور مسئله لرینی بلمز ایسه آنلرنی اوگراتور و بلدرور ، خانه طشندک بولغان اشلرنی جمله سین ایر اوزی اشلر ، خانه ایچنده گی اشلرنی ده خاتون اختیاراً اشلاماسه آنی کوچلاب قوشا آلماز ، اگر خاتون یاش بالاسینی ایتمزه سه ده ایر آنی کوچلاب قوشا آلماز ، بلکه ایمزوچی خاتون یاللار ، خاتون اوزی رضالق کورستماگانده ، ایر اوزینڭ قوند اشلرینی هم ایکنچی خاتونندن بولغان بالاسینی آنڭ یاننده بولمه سنده طوتماز . بس زوج ایله زوجه آراسنده شونڭ کبی حققر باردر که جمله سینه رعایه لازم

بولور . یوقسه خاتون آلمق کونی تونی خدمت ایندورور ایچون بر اسپر
 عبارت توگلدرکه شول اسپره که کیاونک آناسی خصوصاً سگللری باش و حاکم بویر
 بیچاره نی تلاسه لرنی شلاتسونلر .

مقاله اولی دن فصل سابع
 قسم - یعنی خاتونلر آراسینی تیگزلمک بیاننده

الله تبارک و تعالی قرآن الکریم ده (فَانِكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنْ

النِّسَاءِ مَثْنِي وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ) یعنی سز خاتونلردن کوکلیگز که خوش بولغانلرنی
 ایکی نی ، اوچنی ، دورتنی آلیکز دیوب دورت که قدر خاتون آلورغه رخصت
 بیرسه ده شولوق آیتنک آخرنده (فَانْ خِفْتُمْ اَلَّا تَعْدِلُوْا فَوَاحِدَةً)
 دیوب بیورادر . هعناسی : (اگر آرالرینی شریعت قوشقاچه تیگزلاودن قورسه کز
 برنیکنه آلیکز) دیمکدر . بس ضرورت اقتضاسیله بردن زیاده خاتون آلنسه ده
 تیگزلاوده اصلاً قصورلق قیلورغه یارامی در تا که (مَنْ كَانَتْ لَهُ امْرَأَتَانِ

وَمَا لِي اِلٰى اِحْدِيْهِمَا فِي الْقِسْمِ جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَشِقَّةٌ مَّا مِثْلُ)
 حدیث شریفینک مفادنیچه قیامت کوننلر بر یا قغه چالش یورلماسون ! دهنای حدیث
 بویله در : (بر کشینک ایکی خاتونی بولسه تیگزلاوده بونلردن برسینه میل قیلسه
 (آوشسه) بو کشی قیامت کوننده الله تعالی حضورینه بر یاغی آوشقان حالده
 یعنی چالش بولوب کیلور) دیمکدر .

ایمدی بردن آرتق خاتونلری بولغان کشی که تیوشلی بولادر : هر قایوسین
 بردای نفقه لندرمک و بردای کیوندرمک و هر قایوسینه مخصوص خانه ، یا که طایع بولمه
 حاضرلمک ، کیچ یانلرینه یاتونی نوبت ایله قیللق .
 سفرگه آلوب چغوده نوبت لازم بولماسه ده یعنی استاگان خاتونن
 آلوب کیتو جائز بولسه ده قرغه صالدرمق طاغین اولی و اوفق در .

من بودرجه تيگزلانگان كيمسهر سيراك بولادر؛ خصوصا بزنگ بويرلرده
 كيمسه قاينشلرينه اويكلاسه ده قزلرى اوستينه خاتون آلمق وبرقارت برباشكه
 كوز توشرسه مقصودينه ايرشمى طوقتامق عادتى ميدان آلد يغندن قرآن الكريم ننگ
 (فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً) نظم جليليه آرتق اطاعت قيلونمى در .

مقالهء ثانيه طلاق بياننده در

بودخى يدى فصلنى متضمن در

فصل اول

طلاق ننگ نه بولد يغينى و شريعت مطهرة اسلاميه ده نه ايچون آگا

رخصت بارلغينى بيان

طلاق لغتك كيتارو معنا سنك در، شريعتك ايسه (رَفْعُ قَيْدِ النِّكَاحِ فِي الْحَالِ

أَوْ الْمَالِ بِلَفْظٍ مَّخْصُوصٍ) عباره سيله تعريف ايتوله در . معناسى: (نكاح

باغنى كوترمك دركه، حاضر، يا ايسه كيلاچكده خاص بولغان سوزلر ايله) ديمك بولور .
 ضرورت شرعيه و قوعنده مثلا زوجين آراسنده محبت بولما ايچه حرامغهو گناهغه

چومو احتماللىرى بولغانده، يا خود خاتون فاحشه بولوب كيتوب، آيرلماغان صورتده

ايرننگ آندن كوب تورلى ضررلر كورمك خوڤى بولغانده طلاق درست و مباح

معامله لر ننگ برسيدر . لكن ضرورت شرعيه بولما ايچه مطلق اوصاللق و خلقتسزلق

ايله طلاق قيلو فنا و مكروه هم انسانيت دائره سندن خارج اشلردن در؛ بناء على هذا

(أَبْغَضُ الْحَالِ إِلَى اللَّهِ الطَّلَاقُ) هم (تَزْوُجُوا وَلَا تَطْلِقُوا فَإِنَّ

الطَّلَاقَ يَهْتَزُّ مِنْهُ الْعَرْشُ) دخى (أَيُّمَا أَمْرًا سَأَلَتْ زَوْجَهَا

طَلَّاقًا مِنْ غَيْرِ بَأْسٍ فَحَرَامٌ عَلَيْهَا رَائِحَةُ الْجَنَّةِ) حديث شريفلىرى

روایت ایتله شد. حاصل معنای بویله در: برنجی حدیث ننگ (شرعا) الله تعالی قارشنده خوش کورنگانرا کی طلاق در) دیمک بولور.

ایکنجی حدیث ننگ: (نگاهلنگز ککن طلاق قیلماگز، زیرا طلاق سبیلی عرش تترار) دیمک بولور.

اوچنجی حدیث ننگ: (ضرورة شرعیه دن باشقه ایرندن طلاق صور اغان خاتونغه جنت ننگ ایسی حرام بولور) دیمک معنالرنده درلر.

عذر شرعی ننگ و قوعنده طلاقه رخصت بارلغی بیک کوب تورلی مصاحت لرنی جامع در. مثال ایچون دیورم که زوجین آراسنده محبت بولماغان صورتده، اگر طلاق ایتو ممکن بولماسه بو ایکی مخالف قلبلر نیچک بر برسيله ایلا شوب طور سونلر، البته بونلر ایکیسی ایکی طرفه آیرلوب کیته چکنه تورلی فسق و فحش عمللرده یوریه چکلر و بواش دخی کوب بولاچاغندن بونلردن طوغان بالالرننگ حسابی کوب بولاچق، اما حقیقی آنالریننگ حسابینه کم چعاچق؛ بناء علی هذا بو کبی بالالرنی اوسترمک ایچون بر ترییه خانه ننگ صالحتمی لازم بولوب وشونده نی قدر مسلمان بالالری ولد زنا نامینی آلوب یا تاچق، حمد بولسونکه مسلمانلر آراسنده بوند ای اشلر و بوند ای خانه و بالالر یوقدر و بولما یه چقدر، زیرا مسلمانلرغه عذر شرعی و قوعنده بار خاتوننی طلاق قیلورغه یا خود ایکنجی نی آلورغه رخصت بولدیغی سوبلادیکمز کبی مدهش حاللری قابلامقده در.

شریعت قوشقانچه سنت روشنچه طلاق قیلغانده عذر ایله بولورسه ایر گناهی توکلدر.

مقالهء ثانیه دن فصل ثانی

طلاق ننگ نوعلرینی بیانده در:

طلاق اوچ نوعدر که هر نوعننگ اوزینه مخصوص احکام شرعیه سی باردر. آنلر: طلاق رجعی، طلاق باین خقیغ، طلاق باین غلیظدر، ایمدی شونلرنی برام برام بیان ایتلم.

طلاق رجعی :

یعنی یا گادن عقد و تجدیددن باشقه ایرنڭ خاتونغه قایتووی ممکن بولغان طلاق در . طلاق لفظینه باشقه سوز و صفت قوشما ییچه غنه آیتلسه هم آندن غیر سوز آیتلماسه شول طلاق (طلاق رجعی) بولور . مثلاً: (سین میندن طلاق ، مین سیننی طلاق قیلیم ، میندن سین طلاق بولدڭ) دیسه بر طلاق واقع بولور ، کیراڭ طلاقنی نیت قیلغان بولسون ، کیراڭ قیلماغانده بولسون ، ایکی یا اوچ لغظلرینی قوشماسه گرچه بردن آرتقنی نیت قیلغان بولسه ده همان بر طلاق واقع بولور . اگر خاتونینه مین سیندن طلاق دیسه اول وقت طلاق واقع بولماس .

طلاق رجعی نڭ حکمی :

طلاق رجعی نڭ وقوعی دورت شرط اوزره در ، برسی گنه طا بولماسه ده طلاق رجعی بولمیدر . آنلر : برنجی صریح طلاق لفظی ایله بولسون هم آگا باشقه صفت آرتد رلماسون ، ایکنجی : طلاق اوچدن کیم بولورغه تیوش ، اوچنچى : طلاق مال برابرنده بولماسه تیوش ، دورتچى : خاتون وطی قیلنغان بولورغه کیراڭ قبل الوطی بولماسون . بس شول شرطلرغه طوغری کیلوب طلاق رجعی برله طلاق قیلنغان خاتون عدتی طولغانچه همان ایرینڭ نکاحندک بولور ، ایرینه کورنمکی هم آنڭ کوڭلی توشسون دیوب زینتلانمکی و اوزین ماطور کورسانورگه طرشمقی عدتی ایچنده درست بولور ، وشوڭا اجتهاد ایتەر . اگر عدت ایچنده زوجی رجوع قیلسه درستدر ، اوڭگیچه خاتونی کیلوب آورلور ، یا گادن عقد وشاهدلرغه احتیاج توشمز ، اما شاهد اقامت ایتلورسه مستحب عمللردن کیلوب کیتار .

رجوع طریقى : عدت ایچنده ایر خاتونینه مین سیننی ینهدن خاتون لفقده آلدیم ، یا که مین سیننی طلاق قیلودن قایتیم دیسه ، یا ایسه شهوت ایله طوتسه ، یا که اویسه رجوع قیلیم دیماسه ده رجوعدن صانالور ، طلاق ایتلمش خاتون عدت ایچنده ایرین شهوت ایله طوتسه ایری آچولانماسه همان رجوع بولور ، گرچه رجوع قیلدیغی خاتونینه بلمر ماسه ده ، لکن بلمرک افضلدر . اگر ایر

رجوع قبلدم ديگانده خاتون عدتم تولدى ايندى ديسه ، طولارلق وقت
بولسه خاتون سوزى اعتبارغه آلتور رجوع بولماس ، اگر عدت طولارلق وقت
اوتماگان بولسه رجوعى درست بولور .

طلاق باين خفيف :

طلاق لفظينه بر صفت قوشوب اينكانده واقع بولادر ؛ مثلا (سين ميندن
قاطى طلاق ، زور طلاق ، يمان طلاق ، قارانغو طلاق ، اوزون طلاق) كى
سوزارنى اينكانده اوچ طلاق بولوفى نيت اينماسه بر طلاق باين واقع بولور .
يا ايسه طلاق نيتى ايله : (سين ميگنا حرام يا ايسه مين سيگنا حرام) ديسه دخى
طلاق اراده سيله (بار كيت ، سين ميندن آيرلدك ، بار آتالركه قايت !)
ديسه همان طلاق باين واقع بولور . خاتوننگ رضالقى ايله مال برابرنده طلاق
قىلسه همان باين واتع بولور ، بونى خلع ديورلر بيانى آلتنده كيلاچك .

طلاق باين نك حكمى :

طلاق باين برله طلاق قىلنغان اير خاتونينه نكاحسز رجوع ايتنه آلماز ،
اگر خاتوننگ رضالقى ايله بولسه نكاح ايله رجوعى درست بولور ، عدت ايچنده
بولسه ده . دخى باين ايله طلاق قىلنغان خاتوننگ عدت ايچنده زينتلانمكى
هم ايرينه كورنمكى حرام در .

طلاق باين غليظ :

خاتوننى اوچ طلاق ايله طلاق قىلدور ، ياكه عمرنده قىلغان طلاقلىرى
اوچكە جيولوب خاتونينك اوچ طلاق ايله طلاق بولوويدر . بو صورتده خاتون
ايرينه حرمة مغلظه ايله حرام بولور ، نكاح ايله ده اير خاتونينه رجوع قىلا آلماز .
مگر تحليل ايله رجوعسى ممكن در .

تحليل صورتى : عدتى طولغاندن صوگ خاتون ايكنچى ايرگه نكاحلائوب ، اول
اير ايله خلوت وجماع بولغاندن صوگره بر بر سبب ايله اول ايرده بونى طلاق
قىلسه ، آندن صوگره توشلى بولغان عدتى طولسه اولگى ايرينه نكاحى درست

درست بولماز. اما ایکنچی ایرنکاحلانغاچ بو خانوننی جماع قیلمای
دئلاق قیلسه بو خاتوننک اؤلگی ایرینه نکاحی همان حرام بولور.

مقالهء ثانیه دن فصل ثالث

طلاقنک اهلی و واقع بولا طورغان سوزلر بیاننده

طلاق ایتوچی عاقل بولمق، دیوانه ایله صبی نک خاتونلری بولوب گرچه
طلاق قیلسه لرده طلاقلری واقع بولماس، یوقلاوچی کیمسه یوقی حالنده طلاق
قیلسه واقع بولماز. اما ایسرک کیمسه نک طلاق هم کوچلانوب قیلدرلغان، یا که
اویناب قیلنغان طلاقلر واقع بولور.

دخی بر کشی بتون گوده گه ایتوله طورغان سوزلر گه طلاقنی یالغاب خاتونینه
ایتسه همان طلاق واقع بولور. مثلا: موینک، باشک، جانک، تنک، گوده ک
طلاق دیسه واقع بولور. دخی یارتک، اوچدن برک، یا ایسه دورتن برک طلاق
دیسه همان واقع بولور. اما قولک، آیاقک، آرقاک، قورصاغک طلاق دیسه
واقع بولماز. اگر خاتونینه سین یارتی طلاق، یا ایسه چبرک طلاق دیسه همان
بر طلاق واقع بولور.

مقالهء ثانیه دن فصل رابع

تعلیق طلاق بیاننده

(تعلیق طلاق) طلاقنی بر نرسه گه باغلامق دیمکدر. ایمدی بر کیمسه
خاتونینک طلاقینی بر اش گه باغلاسه شول اش پیدا بولغانده طلاق واقع بولور؛
مثلا: (سین شول یورتقه کرسه ک طلاق) دیوب خاتونینه ایتسه خاتون مذکور
یورتقه کرسه طلاق بولور.

بو فصل غه متعلق بر قدر مسائل :

۱ — مسئله: ایر خاتونینه ایتسه (سین شول کیومنی کیمسه ک طلاق) دیوب،
یا ایسه (مین کیمته کرسه سین طلاق) دیسه خاتون بر مرتبه شول کیومنی کیمسه،
یا که ایر بر مرتبه شول کیمته کرسه بر طلاق واقع بولور. سوکزه شول اشلرنی
قیلسه لرده طلاق واقع بولماز.

۲ — مسئله: (سین آغالرگه هر بارغان صایون طلاق) دیسه، یا نه

فلان کومه یورتینه هر کرگانم صایون سین طلاق) دیسه اوچکه قنرهر بارمقند و کر مکنده برر طلاق واقع بولوب، سوگره خاتون باین غلیظ ایله طلاق قیلنور. سوگره تحلیل ایله آلاغی تقدیرده گرچه شول اشنی یا گادن قیلسه لرده طلاق واقع بولماس.

۳ — مسئله: خاتونینه (حیض کورسه کڭ سین طلاق) دیسه، خاتون حیض

کوردم دیوب جواب بیرسه طلاق واقع بولور.

۴ — مسئله: اگر (سین حیض کورسه کڭ اوزگده هم ایکنچی خاتونیده طلاق)

دیسه بو خاتون اوزی طلاق بولور. اما ایکنچی خاتونی طلاق بولماز.

۵ — مسئله: ایر خاتونینه آیتسه (سین طاگه کرگاج طلاق) دیوب، طاگ

بلنگاچده خاتونی طلاق بولور. یا ایسه آیتسه (سین یورتنده طلاق) دیوب جمیع

یورتنده خاتونی طلاق بولور، یا ایسه (سین شهرده طلاق) دیسه، هر بر شهرده خاتونی

طلاق بولور.

۶ — مسئله: (فلان اشنی قیلسه هر نکاحلانغانم طلاق) دیسه عمری

بوینچه مذکور اشنی قیلماوی لازم بولور. اگر قیلا قالسه قایو وقتده بولسه ده

هر نکاحلانغانی طلاق بولور، کیراک اول خاتوننی یمین وقتند نکاحلانغان ده بولسون!

۷ — مسئله: ایر خاتونینه آیتسه (سین قزان شهرینه کرسه کڭ طلاق) دیوب،

قزانغه کرماگان وقتنده طلاق بولماز، فایچان قزان شهرینه کرسه طلاق بولور.

مقالهء ثانیه دن فصل خامس

تفویض طلاق بیاننده

یعنی طلاقنی خاتوننک اوز اختیارینه طابشر ودرکه مثالی: (سین تلاسه کڭ

اوزگنی طلاق قیل، طلاق قیلنورغه اختیارک اوزگده بولسون) دیگنده خاتون

شول مجلسده اوزینی طلاق قیلا آلادر.

بوکا متعلق مسئله لر:

۱ — مسئله: ایر خاتونینه (تلاسه کڭ طلاق بول، یا ایسه طلاق اختیارگنی

بلا دم، طلاقده (اختیاری بول) دیوب آیتسه خاتون شول مجاسده (مین و زمینی طلاق قیلدم) دیسه طلاق بولور؛ ایر سوزندن قایتورغه اختیاری بولماس. لکن خاتون مجلسدن طارالغاندن سوگره آیتسه طلاق بولماس، زپرا آنک اختیاری ایرنک سوزین ایشکچده شول مجلسده یا که ایری خطایله طلاق اختیارین طابشرغان بولسه خطنی اوقوغان ساعتده در.

۲ — مسئله: (سین تلاگان وقتکده طلاق بول، طلاق اختیارکئی هر وقتده اوزگا طابشردم) دیوب بر ایر خاتونینه آیتسه شول خاتون کوب وقتلر اوتکچده اوزینی طلاق قیلورغه اختیارلیدر.

۳ — مسئله: بر ایر ایکچی ایرگه (مینم خاتونینی طلاق قیل) دیوب آیتسه شول ایر تلاگان وقتنده بونک خاتونین طلاق قیلو ایله وکیل بولور. اما ایر بو تفریضندن رجوع قیلسه ممکندر. ایر خاتونینه (سین طلاق الله تلاسه) دیوب آیتسه طلاق واقع بولماز.

مقالهء ثانیه دن فصل سادس

خلع بیاننده

خلع: خاتون ایرینک نگاهندن مال برابرنده ورضالتی برله چقمقیدر، ضرورت بولغانده درستدر.

مثلا: خاتون ایری ایله اصلا محبت والفت قیلا آلماز و آرالرینی اصلاح دخی ممکن بولماز، لکن ایر اوزی خاتوننی یاراتور، شول صورتده خاتونندن بدل آلوب طلاق درستدر. اما ایر اوزی ده خاتوننی مکروه کوره طوروب آندن بدل آلوب طلاق قیلسه بو اش حرام بولور.

بدل خلع مهر قدرلی یا که آندن کیمراک بولمقدر، آرتق بولسه ده خلع درست بولور، لکن آلتغان نرسه مکروه بولور. عدت نفقه سی و خاتوننک کیومی کبی بیک آز نرسه برابرنده بولسه ده خلع جائز بولور.

مسئله: خاتون بدل خلع ده شول ایرندن بولغان یاش بالاسینی اوچ، یابش سنه تریبه قیلونی التزام آیتسه درستدر و شول مدتده بالائی تریبه و نفقه لندرو خاتون

ذمه سنده بولور. مدت طولغاچچى خاتون وفات ايتسه قالغان مالندن باي
ايچون ايرينه تيوشليسى بيرلور.

مقالهء ثانيه دن فصل سابع

عدت هم مدت حمل دخى بر قدر مسئله لر بياننده

عدت لغنده صاناو ديگان سوز، شريعته نكاحى كيسلگان خاتوننك شريعته
قوشقان قدرلى صاقلانوب ايكنچى ايرگه بارمى طور وويدر. طلاق قيلنغان خاتوننك
عدتى كوهو بولووى مطلقه غه (يعنى طلاق قيلنمش خاتونغه) قاراب حكم ايتلور.
مطلقه، يا حايضه (حيض كور وچى) بولور، يا ايسه غير حايضه (حيض كور ما وچى)
بولور، يا ايسه حامله يعنى قور صاقلى خاتون بولور.

اگر مطلقه حايضه بولسه بونك عدتى اوچ حيضدر. سورة بقره ۲۲۸ آية (والمطلقات
يتر بصرن بانحسهن ثلثة قروء) طلاق قيلنمش خاتونلر ايرگه بارودن
اوزلرينى اوچ قان صاقلارلر ديكدر. قروءن مراد حيضدر.

اگر مطلقه غير حايضه يعنى قارتلق سببندن حيضى كيسلگان، يا كه بالغ
بولماغان بولوب حيض كورمى طورغان خاتون ايسه بونك عدتى اوچ آيدر.

سورة طلاق ۴ نچى آية (وَاللَّائِي يَئِسْنَ مِنَ الْمَحِيضِ مِنْ نِسَائِكُمْ

اِنْ ارْتَبْتُمْ فَعِدْتُهُنَّ ثَلَاثَةَ اَشْهُرٍ وَاللَّائِي لَمْ يَحِضْنَ) معناسى:

(شوند اين خاتونلر كه آنلر قارتلق ايله حيض دن اميد كيسد يلر، آنلرنك حكم لرنده
شك قيلسه كز آنلرنك عدتلى اوچ آيدر، دخى ياشلك سببلى حيض كورمى
طورغان خاتونلرنك عدتى اوچ آيدر).

اگر مطلقه حامله بولسه بونك عدتى وضع حملدر. سورة طلاق ۴ نچى آية

ت الْأَحْمَالِ أَجْلِهِنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ (معناسى: قورصاقلى خانلارنىڭ عدتى قورصاغندەغى بالاسىنى قويۇدۇر).

ايرى اولگان خاتوننىڭ عدتى، اگر حاملە بولماسە دورت آيدە اون كوندۇر، كىراك حايشە بولسون، كىراك غىر حايشە بولسون. سورة بقرە ۳۳ نچى آيە (وَالَّذِينَ يَتوفُونَ مِنْكُمْ وَيَدْرُونَ أَنَّ أَوْلَادَهُمْ يَكْفُرُونَ بِآلِهَتِهِمْ

أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا) شونداين ايرلر كم اوزلرى اولوب خاتونلار يىن قالدورلر، خاتونلرى ايرگە بارمى اوزلرى يىن دورت آيدە اون كون صاقلارلر ديمك معناسندە در.

اگر ايرى اولگان خاتون حاملە بولسە بونگدە عدتى وضع حمل در دليل يوقارغى آيە هر ايكى صورتنە وضع حمل برلە عدتى طولار، بالانى كىراك كامل يتشكانى حالده قويسون وكىراك كامل يتشمگانى حالده قويسون؛ گر چه طلاقندن يا زوج وفاتندن بر كونگنە صوگ وضع حمل قيلسە دە عدتى طولغان بولوب صوگرە ايكنچى ايرگە نكاهى درست بولور.

عدتنىڭ كىفئتى :

سورة بقرە ۲۳۱ نچى آيە (وَلِلْمُطَلَّقاتِ مَتاعٌ بِالْمَعروفِ حَقًّا

عَلَى الْمُتَعينِ) يعنى تقوى آدملر اوزرىنە لازم دركە طلاق قيلنمش خاتونلر ايچون فائده لندىر مكللك ياخشىلىق برلە. معناسندە بولغان آيە كر يمەنڭ دلالتچە طلاق عدتنە خاتوننىڭ نققە كيوم و خانە مصارفى همەسى زوجى ذمە سندنە در؛ بناءً على هذا خاتونغە زوجى خانە سندن چغوب يورمك، و ايشلرىنە بارمق جائز توگلدۇر؛ مگر كە زوجى فاسق بولوب، خاتوننىڭ مالينە، يا جانينە، يا كە، دين و عبادتينە ضرر كيتورمك خوفي بولسە زوج خانە سندن چقمقى درست بولور، لکن ايكنچى كرگان خانە دن ينە چقمقى طورور.

وفات عدتنده خاتوننىڭ نىققەسى اوز ذمەسندە بولدىغىدىن ضرور، خلوت وقتىدە غنە چىغوب اوز حاجىتلارىن اوتامكى ويەوشلامقى درستدر. طلاق رجعى عدتىدىن باشقىدە عدتلردە خاتون اصلازىنىتلانماز، نكاحنىڭ كىسلو يىنە حزن وحسرتدە بولور. عدت ايچىندە اولگى زوجىدىن باشقىدە نكاحى درست توگىلدىر؛ باش مغلظە ايلە طلاق قىلغان بولسە اولكى زوجىنەدە نكاحى درست بولماز.

مدت حمل پيائندە

اقل مدت حمل آلتى آى، اكثرى ايكى يىل يعنى يكرمى دورت آى در، اما بىزنىڭ بو يردە غالباً طوقىز آى دن و بر آى ز يادە دن كىتورە لىر. اقل مدت حمل آلتى آى بولوغە دليل الله تعالى حمل ايلە فصالى بىرگە بيان ايتوب بيوردى (وَحْمَلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا) دىوب معناسى: (بالانىڭ حملى هم ايچا كىدن آىر و مدتى او طوز آى دىمكىر و ايكىنچى آيتەدە فصالى گنە آلوب (وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ) دىوب بيوردى يعنى (بالانى ايچا كىدن آىر و مدتى يكرمى دورت آى) دىمكىر؛ بس اقل مدت حمل آلتى آى بولوب قالدى. اكثرى ايكى يىل بولوغە دليل عائشە رضى الله عنھادن روايت قىلغان حديث دركە (لَا يَبْقَى الْوَلَدُ فِي بَطْنِ أُمِّهِ أَكْثَرَ مِنْ سِتِّينَ) بالا آناسىنىڭ قارىندە ايكى سنە دن آرتق قالماز معناسىندە در.

بو فصل غە متعلق بىر قىر مسائل

١ — مسئله: بىر آدمنىڭ نكاح كىونىدىن آلتى آى بولغاندە خاتونى بالا كىتورسە بو بالا شول آدمدىن بولور يعنى شرىعتدە بونىڭ وارثى بولور؛ آلتى آيدىندە كىمدە طوغسە بو ايردىن بولماز.

٢ — مسئله: بىر كىسە وفات بولغاندىن سوڭ ايكى سنە اونكاچى خاتونى بالا كىتورسە خاتون عدتى طولغانلىقى ايلە اقرار قىلغان بولماسە؛ بو بالا وفات بولغان كىسە دن بولوب مىراث آلور؛ اگر خاتون عدتى طولغانلىقى ايلە اقرار ايتوب

۳ — مسئله: طلاق رجعی ایله طلاق قیلنغان خاتون عدتی طولغانلقی ایله اقرار قیلماذقی حالده ایکی سنه تمام بولغاچ، یا ایسه بر آز اوزغاچ بالا کیتورسه بالاسی اولگی ایرندن بولور، زیرا عدت ایچنده ایر وطی قیلغان بولو ایله حکم ایتوله در هم ایرنڭ رجوعسی ثابت بولادر، گرچه قبول ایتمسهده. اگر ایکی سنه دن کیمده بالا کیتورسه همان نسب ثابت بولور، لکن رجوع ثابت بولماز وضع حمل ایله خاتوننڭ عدتی طولوب زوج آخرگه نکاحی درست بولور.

۴ — مسئله: طلاق باین ایله طلاق قیلنغان خاتون ایکی سنه دن کیمده بالا کیتورسه نسبی شول ایرندن بولور، گرچه زوج قبول ایتماسهده؛ مگر ایکی سنه دن آرتغراقده بالا کیتورسه بالانڭ نسبی ثابت بولماز.

۵ — مسئله: بر خاتون ایرینڭ اولگانلکینی، یا ایسه طلاق قیلغانلقینی بلمی طوروب عدت مدتی اوتکان بولسه، سوگره بلسه ینه دن عدت صاقلای لازم توگلدیر؛ شول کفایه ایتیر.

۶ — مسئله: طلاق رجعی ایله طلاق قیلنغان خاتوننڭ عدتی اوتکانچه، طلاق قیلغان ایری وفات بولسه خاتون شول ایرندن میراث آلور. بائن برله بولسه میراث آماز.

۷ — مسئله: ایر خاتونینی حیض حالنده طلاق قیلسه بو حیض عدت حیضندن سانالماز، یا گادن اوچ حیض کورمکی ایله عدت صاقلار.

مقاله ۳ ثالته مسائل شتی بیاننده

بودخی اولکی مقاله لرگه ایارتلوب یدی فصل اوزرینه ترتیب ایتلیدی.

فصل اول ظهار بیاننده

ظهارنڭ لغوی معناسی آرقه نی آرقه غه قارشى قیلمقدر؛ شریعتده خاتونینڭ طلاق اضاغه قیلونه طورغان اعضالردن برینی اوزینڭ محرم قرداشینڭ، یا که آناسینڭ بر اعضاسینه اوخشاتمی در. ایمدی بر ایردن شول اش صادر بولسه

ظهار كفارتین اونا گانچه خاتونین جماع قیلمتی، یا که اوبو، قوچو، طوتو، کبیر
 اوندای طورغان اشرافی قیلمتی حرام بولور، قایجان کفارتین اوتاسه درست بولور
 ظهار کفارتی : بر قل آزاد ایتمکدر، اگر بوگا قادر بولماسه ایکی آی
 طوناش روزه طوتمقدر، آراده رمضان آبی هم روزه حرام بولغان کونلر بولماسون!
 اگر آراده بر کون روزه سین آچسه، یا که جماع قیلسه ینهدن باشدن آلوب
 ایکی آی (آلتمش کون) طوتمقی لازم بولور.
 روزه طوتودنده عاجز بولسه آلتمش مسکین گه طعام بیرور، بغدادین بیرسه دورت
 قداق آریا وخرمادن بیرسه سیکز قداق چماسنده بیرور.

مقالهء ثالثه دن فصل ثانی

لعان بیاننده

لعان خاتون ایله ایرنک قاضی حضورنده بربر سینه لعنت ایتشمکلی در؛
 ایر خاتونین زنا ایله سوگو ب سوزینک حقلیمینه شاهدلری بولماغانی حالک آرالرین
 تفریق ایچون اجرا ایتلور. (۲)
 لعان صفتی بو طریقه در: اول ایر دورت مرتبه ایتور (الله برله شهادت
 بیره من که خاتونمنی زنا برله سوگو ومده راستنی ایتمن) دیوب بشتچی مرتبه سنه
 ایتور (اگر خاتونمنی زناچی دیو ومده یالغانچیلردن بولسم الله نکل لعنتی توشسون)
 دیوب. بوندن صوگ خاتون دورت مرتبه (الله برله شهادت بیره من که ایرم
 مینی زناچی دیوب سوگو و نده یالغانچیلردن) دیوب، بشتچی مرتبه سنه ینه
 ایتور (اگر ایرم بو سوگو و نکل راست سویلاوچیلردن بولسه الله نکل عضبی بولسون)
 دیوب شول روشچه لعنت قیلشد قلرندن صوگره قاضی بونلر نکل آراسینی آیروب،
 خاتون طلاق بائن ایله طلاق بولور، عدت نفقه سی ایر ذمه سنده بولور.

(۲) سورة نور (والذین یرمون أزواجهم ولم یکن لهم شهداء الا انفسهم)

شهادة اَحدِهِمْ اَرْبَعٌ شَهِدَاتٍ بِاللَّهِ اِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِیْنَ الخ ۶۰ - ۷۰ - ۸۰ - ۹۰ نچی

آیتلرنک تفسیر ینه مراجعت بیورلسون!

مقالهء ثالثه دن فصل ثالث

يمین بياننده

يمین نك شرعى معناسى آنط ايتو ديمكدر؛ قَسَم، حَلْف، يَمِين هر اوچس
 آنط معناسنده در، يمين اوچ نوعدر كه آنلر: يَمِين غَمُوس، يَمِين لَغُو، يَمِين
 منعقده درلر.

يمین غموس: اوتكان اشكه قصدا يالغانلاب آنط ايتودر (مَنْ خَلَفَ

كاذِبًا ادخله النار) حديث شريفينك مضمونى اوزره بويله يالغانغه آنط
 ايتكان كمسهلر الوغ گناهلى بولوب عذاب نار ايله معذب بولاچقلدر (خدا
 عفو ايلامز ايسه) دنياوده خراب و خوار بولوينه سبب بولور ديمشلىر. نصح
 توبه ايتمك وكامل استغفار قيلمق دن باشقه علاج يوقدر كفارت ايله ده كيچمز.
 يمين لغو: خطالف ايله يالغانغه آنط قيلودر؛ بولغاننى بولمادى، بولماغاننى
 بولدى ديوب يا گلش آنط ايتو كى، بو آنط قصدا بولمادىغندن شايد بونك
 ايجون بنده عذابقه مستحق بولماز.

يمین منعقده: كيلاچكده ير اشنى قيلورمن، يا كه قيلمازمن ديوب يمين
 ايتودر، بو صورتده يمينى حرام بر اشكه متعلق بولماسه يميننكده طورمقى لازم در؛
 طورماسه حانث بولوب تيوشلى كفارتى لازم بولور. اگر يمينى حرامغه متعلق
 بولسه، يا كه باشقه چه منهيات دن بر بر اشكه متعلق بولسه يمينين بوزمقى تيوش
 بولور، حانث بولغاچ همانده كفارتى لازم بولور، مثلا بر كمسه روزه طوماسهقه،
 يا ايسه براو كه ظلم قيلورغه، يا ايسه آنا آناسينه خدمت قيلماسهقه يمين ايتكان
 بولسه بو كشى يمينين بوزمقى واجب ولازم در.

يمین كفارتى: بر قل آزاد قيلمق، اگر بوگا كوچى يتماسه اون مسكين كه
 طعام بيرمك برر صدقه فطره قدرلى، يا ايسه بر رقات كيوم بيرمك؛ اگر بوگاده
 قدرتى يتماسه اوچ كون طوناش روزه طومقدر. اما قل آزاد قيلوغه، يا كه طعام

و کبوم بیروگه قدرتی ینکان کشی ایچون روزه طوتو کفایه قیلنمک

بویله بولد یغینه دلیل سورۃ مائده ۹۱ نچی آیه (فَكَفَّارَةٌ اَطْعَامُ عَسَا

مَسَاكِينٍ مِنْ اَوْسَطِ مَا تُطْعَمُونَ اَهْلِيكُمْ اَوْ كِسْوَتُهُمْ اَوْ تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ اَيَّامٍ) الخ .

یمین ایتمکده الله تعالی اسمی ایله یمین ایتلور، آندن باشقه سوز
ایله یمین درست توکلدر (قویاش، آی، ایکمهك، فرشته) کبی سوزلر ای
یمین حرام بولور (مَنْ كَانَ حَالِفًا فَلْيَحْلِفْ بِاللَّهِ اَوْ لِيَصُمْتُ) صحیح
البخاری حدیث شریفینه بناءً الله دن غیر ایله یمیندن رسول الله طیمشدر
حدیثنک حاصل معناسی بویله در: (سزلردن براوگز یمین ایتسه الله ایله یمین
ایتسون، یا ایسه برده یمین ایتسون! دیمکدر . الله لفظینک او لینه یمین
حرفلردن برسینی کیتوروب ایتوله در (بالله، والله، تالله) دیمک کبی . یمین
حرفلری اوچدرکه (ب، ت، و) حرفلریدر .

فلان اشنی قیلو موینومه یوکلانسون، شول اشنی قیلماستقه یمین ایتدم
فلان اشنی قیلو عهد بولسون) کبی سوزلر ایله آنط ایتسه همان یمیندن
سانالادر؛ حانث بولسه کفارتی واجب بولور .

دخی (فلان اشنی قیلسه ایمانندن آیرلایم، یا که دینسز بولایم، یا ایسه
نصرانی ویهودی بولایم) دیسه بوده یمین دن سانالور، بونده ایکی حکم باردرکه
برسی: شول روشچه یمین ایتوب حانث بولسه کفارتی واجب بولور . ایکنجی سی:
حانث بولغانده ایتکانچه یمان بولونی اعتقاد قیلغان لغندن ایمانندن آیرلور (العیاذ
بالله) توبه و تجدید ایمان فرض بولور .

فلان اشنی قیلسه اوزمی یر یوتسون، یا ایسه ایکی کوزم چتسون، یا ایسه

سہری توشسون دیسہ بویمیندن بولماز، لکن مذکور اشنی قیلسه وزینہ بد دعاء قیلشلردن بولور.

یمین ایتوده، یا ایسه حانث بولوده قصد، خطا، ہم اکراه یعنی کوچلانوب یمین ایتو، یا کہ حانث بولو جملہ سی برابردر، ہر قایوسندہ یمین حکمی یورور، کوچلانو سببیلہ یمین اینکان بولسہدہ، یا کہ اونوتوب وغیر یچہ حانث بولسہدہ همان حکمی بردر.

مسئلہ: بر کمسہ عادتک حلال بولغان نرسہنی حرام قیلو ایلہ آنط ایتسہ مثلاً شول کیومنی کیو حرام بولسون، یا ایسہ چای ایچو میگانحرام بولسون، یا ایسہ خانہمہ کرو حرام بولسون دیسہ مذکور اشتر حرام بولماز، لکن قیلسہ حانث بولوب کفارت لازم بولور.

مقالہء ثالثہدن فصل رابع

نذر بیانندہ

(مَنْ نَذَرَ وَسَمِيَ فَعَلَيْهِ الْوَفَاءُ بِمَا سَمِيَ) حدیث شریفی اوزرہ

بر کمسہ نذر ایتسہ ایتلگان نذرین وفا ایلامکی لازم بولور. حدیث نذک معناسی بویلہدر: (بر کمسہ نذر ایتسہ ونرسہ ایلہ نذر ایتد کین آطاسہ آطاغان نرسہ سی ایلہ نذرینی وفا قیلووی واجب بولور) لکن بو مطلق نذرہدر مثالی: (بر کمسہ ایتور، مینمہ اوزریمہ فلان قدر روزہ طوتو بو کلانسون، یا کہ فلان قدر صدقہ بیرمک موینمہ لازم بولسون) دیوب بو صورتک وفاسی واجبدر.

اما بر کمسہ ایتسہ: (فلان بلادن قوتولسہم، یا کہ شول مقصودم حاصل بولسہ فلان قدر روزہ طوتار ایتیم) دیوب بو صورتدہ مقصودی حاصل بولغاچقنہ وفاسی واجب بولور، مقصودی حاصل بولماغاندہ وفاسی تیوشلی بولماز.

اوزینی بر یمان اشدن طیمق ایچون بر نرسہنی التزام قیلوب ایتلگان نذرہدہ حانث بولغان کشی اختیارلی بولور، نذر ایتوب آطاغان عبادتنی تلاسہ بولور، تلاسہ یمیندہ گی کبی کفارت پیورور، مثلاً براو ایتسہ: (غیبت سویلاسہم

امت سوم صدقه پیرورمن) دیوب شولاشنده حانت بولسه، بو اینوچی
ایله صدقه پیرو آراسنده اختیارلی بولور.

برکمه صلوة جنازه، قراءت قرآن ایله نذر ایتسه بونلر نذرین صانا
وفاسی هم واجب بولماز؛ اما نماز، روزه، صدقه، قربان ایله نذر ایتسه بونلر
وفاسی واجب بولور. نذرده ایتولگان عبادتنک جنسندن فرض واجب عمللر بولور
هم نذرگه طوتلغان عبادت اوزی عبادت آخری گه متعلق اشلردن بولما
نذرنگ شرطلرندندر.

مقالهء ثالثه دن فصل خامس

رهن بیاننده

رهن یعنی حق برابرنده بر نرسه نی قویوب طوروب مال آلودر. شری
مطهره اسلامیه ده درست عمللردن در (وَإِنْ كُنْتُمْ عَلَىٰ سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا
كَاتِبًا فَرِهْنِ مَقْبُوضَةً) آیه کریمه سی رهننگ مشروع بولووینه دلیلدر
دخی بر مقدار آریا برابرنده رسول اکرم ننگ کولمه گی رهنده بولوی مرویدر
بوده رهن ننگ درستلکینه دلیلدر، علما بوندن کوب تورلی حکم لر چقاره شلردر
مثال ایچون جمله دن بر نیچه سی: قیمتی بولغان هم رهنگه قویارغه یاری طورغان
بولسه نرسه بولسه ده رهنگه قویلووننگ درستلکی، کیراک اول نرسه عبادت کیومیل
بولسون، زیرا رسول الله ننگ رهنگه قویغان کولمه گی جهاد ایچون حاضر لنمشدر.
دخی رهننگ جوازی سفرده گنه بولما دیغی، دخی حاضر آچهغه آلورغه قدرت
بولا طوروب نسیئه گه آلوننگ درستلکیدر.

رهن قویوچی کمسه نی رهن دیوب، رهننی آلوچی کمسه نی مرتهن دیوب،
قویلغان نرسه نی رهن هم مرهون دیوب اینه لر. رهنده ده ایجاب قبول کیرا کدر
راهن رهننی مرتهن گه طابشرغاج، رهن هلاک بولسه مرتهننگ ضماننده یعنی
تولا مکنده در.

فہرست ما فی الكتاب

صحیفہ	صحیفہ
۱۹ اجارہ گہ متعلق مسئلہ لر .	۴ مقدمہ و آندن فصل اول کسب ننگ
۲۰ بیع دہ مکروہ بولغان اش لر .	تپوشلی بر اش اولد یغینی و آننگ
۲۰ مقاله اولی و آندن فصل اول	نوع لر یینی بیان دہ .
نکاح ننگ عقلا و تقلا تپوشلی بر	۷ ال کسب اربعہ انواع .
اش اولد قینی بیان .	۸ مقدمہ دن فصل ثانی افضل اولان
۲۱ فصل ثانی محرمات فی النکاح .	کسبلر بیان دہ .
۲۴ فصل ثالث رضاع بیان دہ و آگا	۱۰ مقدمہ دن فصل ثالث تجارت
متعلق مسئلہ لر .	و آننگ شرط لر یینی بیان .
۲۵ نکاح ننگ شرط لر یینی بیان .	۱۱ بیع فاسد ننگ حکمی بیان دہ .
» عقد ننگ نرسہ اولد قی .	۱۲ فصل رابع بیوع صحیحہ بیان دہ .
۲۶ حضور شاہدین و رضاع طرفین .	۱۳ فصل خامس نسیئہ بیان دہ .
۲۷ نکاح فضولی ، مہر .	۱۳ ربا بیان دہ .
۲۸ و مہر گہ متعلق مسئلہ لر .	۱۴ قرض بیان دہ .
۲۹ کفایت ننگ نکاح دہ شرط لغی .	۱۵ مقدمہ دن فصل سادس بیع سلم
۳۰ فصل خامس نکاح ننگ آداب	بیان دہ .
و حق لر ی .	۱۶ فصل سابع تجارت کہ دائر احکام
۳۱ فصل سادس نکاح سبیلی زوجین	شرعیہ .
آراسنک ثابت اولان حق لر بیان دہ .	۱۶ خیار شرط ہم خیار رؤیہ .
۳۲ فصل سابع قسم یعنی خاتون لر	۱۷ خیار عیب ، خیار تعینین .
آراسینی ننگزلو کیرا کلکی .	۱۸ اقالہ حکمی .
۳۳ مقاله ثانیہ طلاق بیان دہ اولوب	» مقدمہ ننگ تمہسی اجارہ و بیوع
دخی ینی فصل اوزرہ در .	مکروہہ بیان دہ .

انث بولسه، بو ايتو

صحيقه

صحيقه

۴۷	فصل رابع نذر بياننده .	۳۳	فصل اول طلاق نرسه اولديغيني
۴۸	فصل خامس رهن بياننده .		هم اسلامده آگا رخصت بارلقينك
۴۹	رهن گه متعلق مسئله لر .		سبب و حكمتلري بياننده .
۵۰	فصل سادس وصيت هم وصيت نك نوعلري بياننده .	۳۴	فصل ثاني طلاقنك نوعلريني بيان
۵۱	وصيت كه متعلق مسئله لر .	۳۵	طلاق رجعي ، و آنك حكملري
۵۲	وصي بولمق احكامي .	۳۶	باين خفيق هم باين غليظ و حكم لري .
۵۳	فصل سابع هم كتابنك خاتمه سي	۳۷	فصل رابع تعليق طلاق بياننده و آگا متعلق مسئله لر .
۴۷	معلم العبادات كتابلرنده هم بو كتابده دليل ايتوب طونلغان آيات و احاديث شريفه ني اجمالا كورسنگان فائده لي فصل در .	۳۸	فصل خامس تفويض طلاق هم آگا متعلق مسئله لر بياننده .
		۳۹	فصل سادس خلع بياننده .
		۴۰	فصل سابع عدت ، مدت حمل و بونلره دائر مسائل بياننده .
		۴۱	عدت نك كيفيتي .
		۴۲	مدت حمل بياننده و شول فصل غه دائر بر قدر مسائل .
		۳۴	مقاله ثالثه مسائل شتي بياننده اولوب يدي فصل اوزره در .
		»	فصل اول ظهار بياني .
		۴۴	فصل ثاني لعان بياننده .
		۴۵	فصل ثالث يمين بياننده .

صحيقه نذر

